

R M K

99

Bibl. Hung. Sankowichiano

In Coll. Magyar Ritka Nyomtat. Gyűjteményben 4.

RAKI.

99

(1. péld.)

Teljes.

A Z E G R I
KEREZTIEN ANIA ZENT EG-
HAZNAK ES AZZAL EGIE-
tembem az rőbbinekis tanusagara irat-
tator rőuid Catechismus.

Zykzaj HELLOpœus BALINT Alcal
az DEBREczeni Ecclesianak Lelki
Paztora Alcal.

DEBRECZEMBE,
Nyomtatott Komlos Andras Alcal.

An. Do. 1 5 7 4.

50

A Z E G R I A N I A: ZENTEGHAZBAN VALO SZEN- TEKNEK, AZ IESVS CHRISTVS VE-

reuel meg mosogattatott hiueknek, mint tisztelendő
attiasainak, es az Iesus Christus iuhainak keuan
az Atria Istentől kegielmer bekefeget es
bölcsesegnek Lelket az Ie-
sus Christus által.

AT Echismusnak neveztek az Gd-
rögök affele tanításnak moggiat, mel-
ben az keresztieni hitnek, főfő articu-
lusi es cikkeli, rövid kérdésekkel, es
feleletekkel, vő adatarnak előnkben,
cleuen boual, hog vőian azon igekuel, vizza adgiak,
es felellick az tanulok. Volt penig zokas eleiről fo-
guan az Ecclesiaban, hog effele Catechismusokra,
zoktarnak az köfseget, es mostes sok dolgokert zűkseg
meg lenni. Először mer illick mindenembernek, enny
sok retouazo Lelkeknek, dogleletes tudomania kö-
zör, az ő Le ki esmeretiben bizoniosnak lenni, hitiről
es errelmeről. Es az mint Zent Peteris int, vallastis
tenni mindenek előt, es mindenüt, valahol kerdette-
rők,

rők, minemű hitők legien az Iesus Christusban. A-
zokaert az első Ecclesiaban, zokals vala, hog az Po-
ganisagbol meg teert őreg embereket, soha addig az
keresztseg által be ne fogadnak az Ecclesiaban, mig az
Catechismust el nem mődanaia es vallast tennenek,
az Iesus Christustól, kiket azokaert Catechumenusok-
nak hinnek vala.

II Masodzor miert hog feledékeni az embernek el-
meie, es kiualtkeppen az zegen köfseget, ki deakol
sem tud, es sokra vagion gongia, es ez vilagi inslegben
es munkabā zakad zegennek naika. Ezek az mikor er-
keznek prædicatiokban (kik semmik né egiebek hanem
az Catechismusnak boueb magiarazattia) noha halliak
az Istennek igeiet, de csak igen keuelet tartharnak fe-
iekben bēne. Ezeket illick Catechismusra, sárrais men-
tül lehet rövidebre zoktatni, kit mentül nagjok mūka-
ual, igerül igere, meg tanul, attulni erőfsebe meg em-
lekezik rola, es ahol rea kerdik elő tudgia adni.

III. Sőt inkább is igekezik tanulni, ha erri hog elő
kerdik rüle.

III. Negiedzer penig miert hog keuelick az embe-
rők, es lattiuk sokaknak vakmerőleget, kik az meniej
tudomanrul mosdatlanul zolnak, zűkseg bizonios for-
manak lenni, meg az zolasbanis, olnak, kit az zent ira-
snak nelie ad előnkben, es ig inkább nem teued el az

A ij

igalsag:

igátság: Mert ha egiebb mestersegekből és tudományokban, meg keüátatuk az tulajdon zolátnak mogia, sokkal inkább az idűzítő tudományban, kiből semmit embernek nem szabad, az őnnön agiából gondolni. Erre inti az Zent Pal meg amaz fő püspököt Timotheustis. 2 Tim 1. Meg tarczad az egieses igaz igéknek példaiat, kiket en túlem hallottal, hittel és szeretettel, meli vagion az Iesus Christusban,

V. Vegezetre ig be dugazoltatuk az karomlok-
nak zaiokis, kik hog az ő keuanlagok zerent nem eg-
gezönk velek, ererneknek mernek mondani. Ezek
ellen ha az te Catechismusod által, vallast telzesz hog
igaz hitűd vagion az Iesus Christusban, zegenbē ma-
radnak.

Meli igen zűksegheş dolog legen penig, az ember-
nek, kiczen segetűl fogua, az Istennek igeiet tanulni,
ertik azok, valakik az örök elernek fia akarnak lenni.
Noha ez vilagnak fia, Esaunak moggia zerent, eg tal
lenczen, zabadon elcerelik az fiuj melfogagat. Mert
mikeppen hog az hitnekűl senki nem lehet ISTE-
nek kedueben, azonkeppen Zent Pal mōdafa zerent,
az hyt hallasbol vagiō, az hallas Isten igeiebűl. Azere
nem oknekűl mongia az idűzítő, hog bodogok azok,
az kik halgattiak az Isten igeiet, es meg tartiak Zent
lanosnak penig nolczadik rezeben ezt veri bizonyos
czeger-

czegernek, ki meg valasztia az Isten fiait az haragnak
edenitűl, mōduan. Valaki Istentol vagion halgattia
az Iste bezedet, ti azt nem halgattiatok, hog Istentűl nē
vartok. Am czudallia bator Cresus az ű kazdaglagat,
Alexāder nag birodalmat, Aristoteles vilagi bölczese-
get. Hercules vicezi ereiet, am űzze, fűsa ez vilagot,
az kinek kel az Iste fia valazzak azt az iob rest, kit Ma-
riabā diczer Christus, es ki senkitűl el nē veretik. Ama-
zok penig mind el mulandok: Es mint hog az tobzodo
kazdaggal minden iozagokat it ez vilagon meg eme-
ztettek, az masuilagō űrelsē maradnak. Nem oknekűl
hasonlitia az Iesus Christus az mēnieknek orsagat az
zato földben el reitet kinczhez, kire az meli ember ta-
lakozik el reiti, es őrdmeben el megien, es minden io-
sagat el aduan, meg vesi azt a földet.

Ezekre zerelmes atiamfia, her ezrendeig tik őzte-
tek, legetetűē az Iesus Christus aniazenteghazat, nem
zűntem meg eiel nappal, titeket tanítani, es inteni, nag
zorgalmatossaggal, hiűsseggel es kōnűhullarassal, kirűl
mint hog mostan bizonylagim vartok, mind seienkent,
es io emberseggel, nemeli tudatlan zamaroknak, es
runia hereknek, es iregieknek zaiokat be dugratok,
azonkeppē keřsegnelkűl dűczűsegim leztek, az Vriak
napian. Hog nem hiaban futottam es munkal-
kottam kōztetek, ha az en túlem vōt tudományban,
A iij holtig

holrig meg marattok. Sőt talán ingien zűkleges sem
volna, ez en mostani intelem, ha nem felnek rajta,
hog amaz regi kigio, ki Euar meg czala az ő alnoksa-
ual, az tielmeteket el ne hirtse az eggűgűsegtől meli
vagian az Iesus Christusban. Mert nem első dolga az
a Sarannak, hog Istentől ki kűeulse az benneteket, kiker
az Christus mondata zerent, sinter vğ rostalion az mır
zoktak az buzat rostalni. Nemis ragadhattuk hog őt
eztendőtől fogva ez, ez őrdögnek rostaia, kőzöttetek
kemelletlen nem volt volna, ki ellen veletek egetem-
ben mindenkor vigiaztam, es tusakottam, hog Isten
segetsegeből vczuua ne valnatok, hanem mint az io
buza, tisztulnatok inkab. De az en ki iduerelem vran
igen feltelek benneteket. Sőt inkab Iesus Christulnak
valasztot hiuci, es ennekem zerelmes atiamfiáj, emle-
kezzetek meg enni sok keserues mükamrol kőztetek,
es ne haggjatok azt el bomlani, a mit bennetek en al-
talam epitet az Isten Lelke.

E vegre engem, ki mindenkor meg emberlettetek,
es IESVS CHRISTVS NAK igaz zolgaia-
nak tartottatok, az en tanitafomnak, es az igaz tudo-
mannak, rövid sommaia, ez Catechismusban melre
eleuen neluemuelis tanitak vala benneteket, ki niő-
tattam fűkeppen az ti kedueretekerr.

Olvasatok, olvasafatok, tanulliatok, gyermekze-
tek

teket es hazatok nepetis tanitczatok meg rea. Az igaz
tudomának zykit zep renduel, niluan valo kerdesekkel
es feleletekkel igen rövideden be foglaltam. Hízem,
hog ti veletek egetemben sok jamboroknak kedues-
lezen ez kőnueczke, Erre ez Summara nezzetek csak
nem czalattok meg. Kival keppen penig az Vr va-
czoraiarul es Istennek őrdőkőknek előtte valo vala-
ztafarul, az meli tizta tudomant en tőlem tanultatok,
attul el ne alliatok. Meli ket gőndőseges es zűkleges
Arciculufnak, kőztetek valo prædicallasa miat az tő-
biuel egetembe sok zidalmat, zirkot, fenegereft zen-
uettem a mint ruggiatok. Es ez kis kőnueczkeben is ki-
ualkeppē az eggikről emlekeztem. De az másik kőn-
ueczket kit ezzel egetemben boczattam ki, vgan csak
ez kettőről irtam fűkeppen, hog valaki meg akaria er-
teni, es az igazat az hamistul meg valasztani, csak azt
olvasa es tanullia, nem panazolkodhatik nehezsege-
rűl azt hízem. Igen ezetekben legien penig az Zent
Ianosnak imez paranczolatia (1. Loha. 1.) Valaki me-
gien ti kőzitekben es nem vizi ezt ő tudomant, hazatok
ban se fogaggarok, es ne kozonnetekis neki. Ez az en
intelem es hozzatok valo io akaratónak tauolletem
bennis jelentese, ha sőt fogattok, es a tudoman mellek
Zent eleter eltek, es minden gonoz peldatul meg o-
iatok magatokat, ez atkozot es vizzas nemzetseg kő-
zör.

186. Remenſegem is vagion penig kegelmerék ſelől,
hog az ki az ior elkezte bennerek, vighezi vizj. Sör
keremis az mi Vrunk Ieſus Chriſtusnak Szent attiar
hog aggia ti nektek az bölczeflegnek, es ielenefnek
Lelket, az ő maga eſmeretire, meg vilagoſi van az
ty elmereknek zemeit, hog meg erczetek mi
legen az ű hiuatalianak reméſege, es az ő
űdiczöſeges örökſegenek kaz-
dagſaga az zentekben,
Amen.

Zykzaj HELL Opœus B A Lint Debre-
czeni PRAEdicator.

Catechi-

CATECHISMVS, ZEREZTETET.

MI VEGRE TEREMTE ISTEN
az embert?

Hog, az ő terömös Iſtener meg, eſmerie, es tizrellie.
HANIKEPPEN KEL ISTENT
meg eſmerni?

Ket keppen alattiarol, es akarattiarol.

MI I KEL TVDNONK AZ
Iſten allaattiarol?

Ezt ſumma zerent, hog eg az Iſten, ki minden io-
knak oka, es az eg Iſtélegbē három zemeli vagion,
Aria, Fiu, es Szent Lelek.

MIT KEL TVDNONK AZ
Iſtennek akarattiarol?

Az mint Szent Ianoſ tanit, kőniuenek hatodik reze-
ben monduan: Ez az Iſtennek akarattia hog, min-
den valaki lattia az fiut, es hizen ű benne, el ne vez-
zen hanem örök elete legien.

ZOLINIL VABBAN AZ IS-
ten allaattiarol es mond meg micze da az Iſtē?

Az Iſten örökke valo Lelek, vegetlen termezetű,
es bölczeflegű, mindenható, io, irgalmas, zabados,

B

es va-

es változhatatlan, minden állatoknak teremője, es
meg tartója, Atria, Fiu es Szent Lelek.

H A N I A Z I S T E N ?

Cziak eg es nem több egael, miképpé iruan vagion
Moysefnel: Hald meg Izrael, az Iehoua az mi Iste-
nőnk csak eg Isten Deut. 6.

MIERT TAHAT HOG HAR-
mat nevezőnk Atriát, fiut es Zent Lelket?

Ezzel mi három Istent nem vallunk, hanem cziak
azt akariuk ielenteni, az iras zerent, hog az eg Iste-
ségben három zemeli vagion.

M I C Z O D A A Z Z E M E L I ?

Oli első ertő, es okos alhat, kinek magában vagion
valósága, es közölhetetlen tulajdonsággal mastul
meg, valasztatik.

B I Z O N I C Z M E G H O G , H A -
roni zemeli vagion az Isteniségben?

I. Szent Mathenak huzon nyolcadik rezeben. Kö-
rözölleték Atrianak es fiunak, es zentleleknek ne-
ueben.

II. Szent Ianosnak első leuelenek ötödik reze-
ben, harman vannak az kik meniből tanu bizonyagor
teznek, az Atria, az fiu, es az Zent Lelek.

III. Szent Mathenak harmadik rezeben vgian
látható keppen mindenik zemeli ki ielenti magát,
mert

mert az atria menből zollal ala, az fiu az Iordan vi-
zeben keresztelkedik, Szent Ianos által, az Szent Le-
lek Galamb kepeben zal az Christusra.

III. Szent Ianosnak tizenegyedik rezeben, mind
háromról zol az Christusis, en kerem az Atriát es
mas vigasztalot ad tiéktek.

V. Vegeretire Szent Pal Corintusban másod-
zor küldöt leuelenek tizenötödik rezeben, mind az
három neueuelalgia az zenteket, monduan: Az mi
Vrunk I E S V S N A K kedue, es az I S T E N -
N E K zereteri, es az Szent Leleknek küzletse le-
gien ti veletek.

M I C Z O D A K Ö Z Ö K V A G I -
on az háromnak eg másal?

Valami az Isteniséghez illik mind köz az, lör eggiek
abban, mert oli Isten az fiu, es az Szent Lelek mint
az Atria, oly véghetetlen, bölcz io, teremő mint
az Atria.

B I Z O N I C Z M E G H O G I S -
ten az Fiu.

I. Az meli Argial rufal edek Ial elhat ki az fiu
vala, Oseas Propheta tizenketedik rezeben, Ieho-
uanak seregének Istenének neuezi.

II. Ieremiasis az Dávidnak magzattiat Iehouanak
mi igaságonknak mongia Cap 33.

B ij

III.

III. Erős Istennek es Immanuelnek az az való Istennek Elaias 7. 9.

III. Szent Iános első részében az iger Istennek, húzadikban Szent Thamas és Vranak es Istennek nevezzi.

V. Szent Pál Romában írt levelenek kilencedik részében, mindeneknek fölötte való Istennek, es örökke aldandonak.

VI. Szent Iános az ő leveleiben azt mongia felőle, igaz Isten es örök élet. 1. Ioan. 5.

VII. Sőt erős bizonyoság ez, hogy mindeneknek teremtető, az mint Szent Iános mongia első részében. Mindenek ő általa létrejött, es ő nalanekül semmi nem létre, es Szent Pál mindenek ő általa, teremtetének lathatok es lathatarlanok, mennieiek es földiek. Colo. 1.

VIII. Vegezetre oli tulajdonlagokkal ekelsíti meg őket az irás, kik semmi egyéb allathoz nem fernek, hanem csak az örökke való felleghez: Mint mikor Abraham előtt valónak, örökke valónak, elsőnek, vtolsonak, veghetetlen bölcsességűnek, minden tudónak, zítűek titkanak vizsgálóianak, mindenhatónak, változhatatlanak, es Aciával egienlőnek, es egienlőkeppen tisztelendőnek, imadandonak mőgia lenni.

BIZONICZ MEG, HOG ISTEN
legien az Szent Lelek? I. Az

I. Az Szent Leleknek neuebennis körözöttöködők, Christus paranczolatia zerent, mint az Aciában es fiúiban.

II. Másodszor Moysesnek első könyvének első részében az teremtesbennis munkalkodik. Esiobnak 33 részében. Elihu és terérőienek vallia: Sőt az zűznek mehebennis, az Christus emberi természetit ő teremtetete. Math. 1.

III. Szent Peteris azt mongia Ananiaśnak, miért hazudal az Leleknek minem embernek hazudal, hanem Istennek Actor. 5:

III. Vegezetre Istennek Templomanak módát az hiűek, mert Istének lelke lakozik bēnek. 1. Cor. 3.

MOND MEG AZ TIS MIC ZODA
külömség vagion köztök?

Az Aciának természet zerent való tulajdonlaga ez, hogy öröktől foguan zűlte az ő fiat, tizti zerent pedig teremtető.

Az fiúnak természet zerent való tulajdonlaga ez, hogy zűlető az Aciától, tizti zerent pedig megvalto.

Az Szent Leleknek természet zerent való tulajdonlaga ez, hogy zarmazik az ariától es az fiutól, tizti zerent pedig megzentrőlő.

BIZONICZ MEG HOG AZ
Aciá zűlte az ő fiat?

B iij

Niluan

Nilvan vagion csak az neubólis, mert azt hiuk
Arianak az kinek fia vagion.

Touabba Istennek eggietlen eg zúldttenek, saiat
vag tulaidon fianak, valóságos fianak gyakran mō-
datik az irasban.

Szent Pal pedig minden teremter allatoknak el-
ső zúldttenek neueri Colos. 1.

BIZONICZ MEG HOG, AZ

Szent Lelek zarmazzek az atiatul es fiu ul.

Valogarasnekul mind az Atia, mind az fiu Lelke-
nek mondatik. Szent Ianolnal pedig, Christus eg-
giut azt mongia, hog az Atiatul zarmazik Ioan 1.
Mafut hog, az ducból (az az Christusebol) vezen.

MICZODA AZ ATIA?

Az atia első zemeli az ISTE Nsegben, ki sem zū-
leter, sem lōt, sem zarmazot, mastulsenkiul hanem
öröktul fogua zūlte az ő fiat es az ő fiaul es Szent
Lekeuel egieremben, minden allatokat semmibul
teremter es tart.

MICZODA AZ FIV?

Az fiu masodik zemeli az Istenegben ki öröktul fo-
gua zūletteter az atiatul, ki az időknek tellessege-
ben az emberi testet fel veuen lōt minékönk bel-
czelsegünk, igazsagonk, zenisegönk es valczagunk.

MICZODA AZ SZENT LE-

lek?

Az

Az Szent Lelek harmadik zemeli az Istenegben, ki
öröktul fogua zarmazik az atiatul es fiu ul, ki az bi-
ueknek zuekben vg lakozik, hog vionnan zūllie ő-
ket, meg zentellie, es az örök elenek öröksegenek
bizonsagara meg peczetellie.

MELLIK ZEMELI VÖTTE

fel az emberi testet?

Csak az masodik zemel az Istennek fia, ammint Sēc
lanos mongia. Az ige teste lōn Ioan 1.

MICZODA AZ IGENEK MEG

testesülése?

Az Istenegnek es embersegenek czudalatos eg-
zemeliben valo eggiesülése az Christusban, hog
noha mind az ket teremternek tulaidōlaga keppen
meg maradnak, mind az altal csak eg legien az ze-
meli, igaz Isten es igaz ember, Istennek fia es Dau-
dnak magua.

MIERT KELLET AZ MASO-

dik zemelinek meg testesülni?

Hog minekönk Christusonk leherne, az az Pro-
pherank Kiraliunk es oli rō Paponk, ki melto ese-
leg heherne az Isten közöt es emberek közöt valo
közbeniarasra.

MICZODA AZ FŐ PAP?

Istnül valasztatot es Szent Lelekkel, mertek nekul

meg

meg kenetettet zemel, ki erre rendeltetett, hog az Euangeliumot ki ielenise, magat meg aldozza, es esedezzek erettnok, es aldozattianak (imafisaganak erdemeuel (kiben igiriti vagion hog meg halgaralsek) nieren mineknok bunok boczanattiat es orok eletter.

MICZODA AZ KÖZBENIA- ro?

Oli zemeli ki az meg haragut Isten közör, es az bunos emberi nemzet közör, igazsagaua, engedelmeuel, aldozattiaual, es töreködsseuel bekelseget zerrez, es az Ania zenteghaznak mind addig gongiat vifeli, mig az bodoglagban be vizi.

MIERT KELLET AZ KÖZ- ben iaronak emberre lenni?

Har oka vagiou.

I. Először hog Istennek igazsagnak eleget teherne, meli az keuannia vala, hog mikeppen ember verközör vala, azonkeppen ember fizetne.

II. Masodszor hog meg halhatna, ki az Istenleghez nem fer vala.

III. Hog mi atianksia es velonk eg test, eg ver leuen, hiu Papok lenne, es örömet el iarna az mi Istennel valo meg bekeltetelsönkben.

III. Hog az mi természetönket fel ördözüen, min-
ke-

ketis Istennel eggiesitene, es Isten fiaua tenne.

V. Hog meg koston az mi niaualiankat, es bön-
tül el valua minden kesertetinker, inkab tudna
raitonk köniörulni.

VI. Hog az ő testenek, fel ramadassat eruen, az mi
testönknek fel ramadassarolis bizoniosok lennenk.

MIERT KELLET AZ KÖZ- ben iaronak Istennekis lenni?

Har oka vagion annakis.

I. Hog mint az bűnnek solgia vegheterle halal vala,
azökeppé az kezessnekis vegheterle termezeti léne.

II. Hog karomlas nekül, az igaz Istennek, az bün
ellé valo haragiat el vifelherne, es meg giozherne.

III. Hog az halalt meg giozuen, az el vezet ő-
rök eletet mineknok vionnan meg adhatna.

III. Hog az Aniazenteghaznak mindön idő-
ben, minden helien, es minden zűksegönkben, ielen
segitsigül leherne.

V. Hog az Istének titkair, es minden Decreto-
mat, az mi idűségönk felől tudhatna, es ertherne.

VI. Hog az embereknek zűektirkait altal larha-
rna, es minden fohazkodassokat az őueinek meg er-
therne, ezek penig nem fernenk teremter allathoz.

MIERT KELLET AZ KET termezetből csak eg zemelinek lenni?

C

I. Először

I. Először hog az mi Istennel való meg bekeztet-
sönknek oka lehetne, mert az bekeltseg zörzönk,
mind az ket meg haragut felnek, barattianak kel
lenni.

II. Hog zalagias lenne, mert mikeppen ő ben-
ne az Istéleg az emberseggel eg zemellie lör, ig mi-
es neminemü modon, I S T E N nel eggielsülünk
es az Isteni természetben rezelsék lörzönk az ő Lel-
ke által.

MICZODA EGIEB NEVEI

vannak az Isten fíanak?

Sok dolog volna azokat elő zamlalni de három fő
neuezeri vadnak, kiket iol ezönkben kel vennönk,
Ig é bölczesseg, es Istennek kepe abrazattia.

MI OKA ERT NEVEZTE- rek igenek?

I. Először örökre való természetühez kepest, mert
mikeppen az embernek elmeie, soha az belső ige
nekül, vag gondolkodas nekül ninczen, ig az fiu
öröktül fogua vala az atianal, a mint Szent Iános
mongia kezdetben vla az ige, es ez az ige Istennel
vala.

II. Másodszor mert ő az kire eleitül fogua nezet az
Istennek mindé igeie igireti, mint iruā vagion Szent
Iánosnak első rezeben. Az kirol irt Moyles, es az
Prophetak, meg talaltuk.

III.

III. Mert minden igoie es igireti Istennek, ő al-
tala megien veghez, es ő benne fogonatos, mint
Szent Pal mongia ő benne minden igiretek, etiam
amen, az az vg meg lezen es valóságos.

III. Mert ő az a zolo zemeli ki az Istennek allar-
tiat, es az mi iduölsegönk felel való tirkos akaratti-
at, mint eg bölcz tolmacz eleitül fogua ki jelentette
es meg magiarazta: Az mint iruan vagion az Istent
soha senki nem latra: Az eggietlen eg zolor ki va-
gion az ő Attianak kebeleben, magiarazta meg ne-
könk.

Ioan. 1. Ist meg senki nem esmeri az atiat, hané csak
az fiu, es kinek az fiu meg akaria jelenteni Luc. 10.

V. Mert az iger ő zolgaltattia minekönk, es en-
nek hirdetelsere, meniorzagbol ő aad zolgakar, az
mint Szent Pal mongia: El ment az magasagban,
fogua virit az fogfogot, es aiandekot adot az em-
bereknek, Proferakat, Apostolokat, Euāgelistakat,
Pastorokat, Doctorokat &c. Ephe: 4.

MIERT NEVEZTETIK ISTEN bölczessegének?

I. Először is meg örökre való természetühez kepest,
mert mint hog öröktül fogua bölcz az Isten, azon-
keppen vele egietemben volt öröktül fogua, az ő
bölczeslege, az mint ő maga mongia magarol. A

C ij

bölcze-

bölcselkedés Salamonnal. Az Iehoua biror engemet,
az ő vrainak kezderiben, az ő munkái előtt, mikor ke-
ziti vala az egeket or valem. Prouer. 8.

II. Másodszor mert az Istennek az mi üdültségünk
felől való bölcseséget, csak ő benne és ő nála talál-
liuk meg, vő mint egy tarházban, kiből az Atria tel-
lieféggel ki jelentette magát, mint Szent Pál mon-
gia: Ő benne vadnak elrejtetuen minden bölcsé-
ségnek, és értelemnek kinczei. Coloss. 2.

III. Harmadszor mert ő tetten bölcseségek min-
ket, meg világosituan, Szent Leleknek ereiével, az
mi elmeneknek zemeit, hóg az Euangeliomban ki
jelentet bölcseséget meg érthetők: Mint Szent Pál
mongia: Lőrt minékünk az Christus Istentől bölcsé-
ségünk. 1. Cor. 1.

MIERT NEVEZTETIK IS-
tennek kepenek és abrázatiának?

I. Elezör megis örökre való természetéhez kepest,
mert a mint Adamról szól Moyses Gene. 5. Hóg
fiatult, az ő kepe és hasonlatosságra, az az ollan
embert mint ő maga, így ha az fia Istennek kepe, tel-
lieféggel ollan Istennek kel lenni mint Szent Pál
mongia. Hebr. 1. Ez ő fia az Istennek dicősege-
nek fénje, és az ő zemeliének ki meket abrázattia.

II. Másodszor tisztához kepest, mert fel oldozuen
az em-

az emberi testből, és az mi üdültségünknek megzer-
teleben hiuen el járuan, az mi hitünknek látható a
törte magában az láthatatlan Istent, mind allattial ő
s, mind akarattiban, mint Szent Pál mongia, ki az
láthatatlan Istennek abrázattia Col. 1. Es Niluab-
ban ő maga philepnek. Az ki lát engemet, látia az
en ariamatis.

ERTIKE EZEKET EZ VI.
lagi bölcsiek?

Tudgiak ezt az Istentől hóg örökre való Lelek és
minden ionak oka legien de ebben semmit nem tu-
dnak hóg az Isten legien Atria, fia, és Szent Lelek.
Másodszor akarattiaról semmit nem tudnak hóg
az Atria Isten az ő fiaert kegielmes legien az bűn-
sőknek.

SZOLIIMMAR BŰVEBEN
az Isten akarattiaról,

Az Istennek az bűns emberekhez való io akar-
tának summaia mint oda fel meg montuk csak ez
hóg valaki hizen az fiában idűzül, de hóg ezt iob-
ban meg érthetők rendzerent kel nekünk tudako-
znunk imez tizenket Articulusokrol.

MEL LIEK AZOK? EZ ŐK.

I. Az teremtésről.

C iij

II. Az

II. Az ISTENNEK gondviseléséről.

III. Az Törvényről.

IIII. Az bűnről.

V. Az meg igazulásról.

VI. Az io cselekedetről.

VII. Az Euangeliumról.

VIII. Az penitenciáról.

IX. Az imádságról.

X. Az Sacramentumokról és az keresztelésről.

XI. Az Vt vaczorairól.

XII. Az fölramadásról.

AZ TEREMTESRWL.

MICZODA AZ TERÖMTES?

Istennek oli külső cselekedeti mellett szabad akarattal teremt minden állatokat semmiből teremtőtte az űneuenek diczfegere.

MELLIK SZEMELI TEREM-
tőtte ez világot?

Mind az Harom szemeli ammint iruan vagion:

I. Az atiaról az Apostoli könyűnek negyedik reze-
ben. Vramte vag az Isten ki teremtőtted az men-
niet és földet, tengőrt és mindeneket kik ezőkben
vadnak, im őzüegültének az te fiad ellen Herodes
és Pilatus.

II. Az fiurol Sidoknak itt leuelének első reze-
ben.

ben. Te Vram kezdetben az földet fundaltad az te
kezdednek alkotani az egek.

III. Az Szent Lelekről iobnak huzonharodik re-
szében. Az ű Lőike ekőfőtté meg az egeket. Es
Moises első könyűnek első rezeben: Az Ichouanak
Lelke lengedez vala az vizeken az az, meleggeti
és taptallia vala az vy genge teréttér világot,
mint az tik zarnai alataz őapro cizkeit.

MIBŐL TEREMTŐTTE I-

sten ez világot?

Semmiből az ű mindenható erejével.

MICZODA EZKÖZZEL TE-

rőtté ez világot?

Czak az ű igjével és bezedével mint iruan vagion:

Az Vrnak bezedével erőssitetének meg az egek.

MIRENDEL TEREMTE IS-

ten ez világot?

Hat napon vegette el minden munkáját. Mert.

I. Első napon minden állatoknak sonkoliat kezi-
tőtte meg az világsággal egietemben.

II. Másodikon az vizeket két fele valasztotta, és
az eggik részéből az eget terietztőtte ki.

III. Az zuzavarból két fele valasztotta az vizeket
és földet és alkotá az tengőroket és földeket és
minden fakkal és füvekkal meg ekőfőtté az para-
dizommal egietemben.

III. Az

*Isten fundala
sa*

III. Az eghnek serege terönte, az napot holdot
es zarálan czillagokat.

V. Az tengeri halakat es egiek benne valo czi-
gabigakat es az egi madarakat.

VI. Hatodik napon terönte Isten az barmokat
es vadakat minden cziuzo mazo allatokat es min-
den allatoknak feiedelmert az ember.

NEM TEREMTHETTE VOL-

nacég nap mind ezcker az Isten?

Czak eg zem pillantasbannis meg leheter volna, de
ez okaert mulatot hat egez napon raita hog mies
az Istennek czelekedetinek elmelkedeseben sok i-
deig munkalkodgiunk.

HANI FV TEREMTET AL-

lati vadnak az Istennek?

Kettő.

Az ember es az Angial kiker az Isten az ű keperc es
hasonlatosagara terönte.

MICZODA AZ IO ANGIAL?

Istentől, az ű abrazattara terönteter testnekül va-
lo, lathatlan, ertő, halhatatlan, bölcz, igalsag ze-
rető, es az ioban meg erősiteter Lelek, erre valo,
hog Istent diczerie, es az Ecclesianak szaz valasztot
fiaknak oltalmazasaban hiuen zolgallion.

MICZODA AZ EMBER?

Istentul

Istentul testbul Lelekbül teremteret, az Istennek a-
brazattiaual meg ekesiteter ertő okos allat, hog az
Istent meg esmerie es tisztellie, es örökke ellien hog
ha szabad akarattia zerint Istentul el nem zakadna, es
bűnben sz, halalban magat nem eirene.

HANI DOLOGBAN AL AZ

Istennek abrazattia az emberben.

NEGBEN.

I. Az Istennek igaz esmeretiben, es az ionak az go-
noztul valo tökelleres meg valasztasaban.

Colos. 1. Föl öltöztetek az vj embert ki meg e-
pül annak esmeretire, es abrazattara az ki űtet te-
remtette.

II. Az akaratnak, es minden belső külső erzen-
segönknek az Isten törvenieuēi valo eggiezesében.
Ephc. 4. Öltöztetek föl az vj embert, ki Isten zerint
teremteret, igalsagban es zentsegeben.

III. Az Lelki czendez örömben, es az bodog
halhatatlanlagban. Salomon. Sap. 2.

Teröntötter Isten az embert halhatatlanlagra es
az ő saját hasonlatosagara formaltta űtet, de az ör-
dögnek irigsegebül idt az halal ez vilagra.

III. Az embernek minden teremter allatokon
valo vrasagaban es feiedelemsegeben. Gen. 2. Te-
remczönk embört az mikepönkre es hasonlatosa-

D

gunkra

gunkra, hog' vralkog'gick az tengeri halakon, egi ma-
daraon, barmokon, az egez földön &c.

MOND MEG RÖVIDBEN.

Szent Pal azt mongia hog' azon első abrazatra vi-
ulonk meg CHRISTUS által. 2. Cor. 3. Az Chri-
stus penig lőrt minékönk bölcseségönk, igazsagonk,
zentiségönk es valtságönk. 1. Cor. 1.

Es ő benne minden teremtet allar meg zentelretik
az ige es imadtság által az zenreknek 1. Timor. 4.

MI VEGRE TERÖMTET I-

sten mindeneket?

Fűkeppen az ű diczőségere es hatalmanak io vol-
tanak es bölcsesegenek ki ielentelere.

AZ ISTENNEK GONDVI-

seleferül kit az deakok prouidériának hinak,

EL HATTA E ISTEN GOND-

giat ez vilagnak mihelt terömtötte?

Semmikeppen nem lőrt ez oraig őrizi, ortalmazza es
igazgattia.

HANI DOLOGBAN AL AZ

Istennek gondviselése?

Haromban.

I. Először minden dolgoknak, el multaknak ielen
valoknak es iőuendőknek iöknek, gonozoknak es az
ziuik

ziuek tirkainak hibánakul valo által latalaban.

II. Másodszor, minden rendbeli allatoknak igaz-
garalaban, elteretebā es raplalalaban es kiualtkeppen
az emberi nemzetnek meg tartalaban.

III. Harmadzor minden esetőknek es leiendő
dolgoknak örök időknél előtte valo el vegezeseben
es Decretomaban es az Decretomnak be telliesite-
seben.

LEHETE VALAMI ISTEN

gondviselése nélkül?

Semmi csak eg' makzemni dologis mert az mint
mondgia Christus haiunk zalais zamā vadnak ű na-
la es csak eg' vereb sem eshetik el az ű akarattia ne-
kül.

MI HAZNA VAGION EZ

tudomannak?

Ez fűkeppen hog' mindē zűksegűnkben Istenre biz-
zuk magunkat es minden niaualiat szenuedgiűnk
bekeuel el tuduan hog' ű neki gondgia vagion re-
ank, es hog' ű akarattia nélkül semmi nem elik rai-
runk.

AZ TÖRVENRWL,

Zabadő boczattac Isten az embert mikor teröm-
tötte minden akarattiara?

Nem hanem töruent adot neki mellicel meg hara-
rozta zabadlagat.

D ij

Miczo-

*Es ő benne minden teremtet dal lat meg zentelretik
az ige*

MICZODA AZ TERVENI?

Istennek bölcseségéből és igazságából zarmatot tudomani meli meg valaztia az iot az gonoztul es kötelez minden embőröket vag az engedelemre vag az büntetésre.

HANIFELE AZ TERVENI?

Ket fele természetnek törüenie es irot törüeni, mert az Isten előző az teremtesben az emberben oltorta vala be az ű törüenieinek értelmét, kit az első v-ran meg homaliosítottat violsan meg ira ket kü tablara es az Synai hegnek teteien Moyses alral ki ada.

HANISZAMZERENTAZ

Isten törüeniebeli paranczolat?

Tiz kit Isten ünnön maga ket fele osztot, mert az negiet az első tablara az harat az masodikra iratta meg.

MIRE TANITAZ ELSŐ TABLA?

Az Isteni zeretetre es felelemre.

MIRE AZ MASODIK?

Az ariafui zeretetre es az miuel tartozunk fele barátoknak.

SZAMLALD ELV AZ TIZ

paranczolatot rendzerent az mint Moyses meg irta? Exo. 20. Deut. 5. Ellő

ELSŐ PARANCZOLAT.

En vagiok az Iehoua az te Vrad Istened, kiki hoztalak regőder Egiptomnak földéből az szolgálatnak hazabol ne legienek te neked idegen Istened en előitem.

MASODIK.

Ne czinali magadnak faragot kepet se semmi hasonlatossagot se azokhoz kepest kik oda fel menben vadnak se kik ide ala az földön sem kik az föld alatt az vizekben ne imadgiad azokat se tisztelied, mert en vagiok az Iehoua az te Istened, ki meg látogatom az ariaknak vetket az fiakban harmad es negied izig, azokban kik engőmet gúldőnek, es irgalmassagot tezek ezer iziglen azokkal kik engőm beretnek es az en paranczolatimat meg tartiak.

HARMADIK.

Az Iehouanak az te Istenednek neuet hiaban ne emliczed, mert az Iehoua büntetetlen nem hadgia, valaki az ű neuet hiaban emlici.

NEGIEDIK.

Meg emlekezzel az zombatrol hog meg zentőllied űtet, hat napon munkalkodgial es minden dolgodat meg zerezzed, de az hetedik nap az Iehouanak az te Istenednek zombattia, ne miueli az napon semmit se te se az te fiad, se Leaniod se szolgad se szolgad,

D iij

galod, se barmod se selliered, mert hat nap vegezte
el az Iehoua az eget az földet az tengőrt es valami
azokban vagion es heted nap meg nyugot. Annak
okaert meg aldotta az Iehoua az zombator es meg
zentőlte.

ÖTEDIK.

Az te atiadat es az te aniadat tisztellied hog hozzu
eleru leg ez földön melliet az Iehoua az te Istened
ad te neked.

HATODIK.

Ne ölly.

HETEDIK.

Ne paraznalkodjal.

NOLCZADIK.

Ne oroz.

KILENCZEDIK.

Hamis tanubizonfagot ne zolly az te felebaratod
ellen.

TIZEDIK.

Az te felebaratodnak hazat ne keuanniad, es ne ke-
uanniad feleseger, se szolgaiat se szolgaloiat, se ök-
zet se zamarat, sem semminemű marhaiat.

AD REVIDERTELMET EN-
nekem mindenik paranczolatnak es mond
meg előzőr miért kezdi ez igeken el. En va-
giok

giok az Iehoua az te Istened ki ki hoztak k
tegedet AEgyptusbol?

Az egez törüennek mellosagot zerez ez harom I-
geuel, mert ha ű az Iehoua szabadon paranczolat
minden teremtet allatnak, ha ű az mi Istenünk mel-
to hog engedgünk az ű paranczolatianak ha az AE-
gyptusbeli rablagbol meg zabaditor illik hog hala-
adással szolgallunk ű neki.

HIZEM CZAK AZ IZRAEL

neper hozta ki Aegyptusbol?

Igaz, de sokkal kegyetlemb Pharaoh es nagioz rab-
lag es Lelki AEgyptus vagion, kiben mindniaian
voltunk, az ördögnek hatalma es az bűnnek raitunk
valo vrasaga, kitul minketis meg zabaditor.

MELLIK VALA AZ ELSŐ
paranczolat?

Idegen Istenid ne legienek en előtted.

MIT KEVAN AZ ELSŐ PA-
ranczolat?

I. Hog az igaz Istent meg ismeriük, es minden köl-
tőt Istenektul, baluanioktul es teremtet allatoktul
meg valazzuk.

II. Hog egiedül ű benne hidgiünk, ötet feliük, i-
madgiuk zerefsük es tisztellük, á mint iruan vagion
Moysesnel. Czak az Iehoua az te Istenedet imad-
giad es ű neki zolgali Deut. 6:

Mit til

MIT TILT MEG AZ ELSŐ paranczolat?

I. Először minden baluani imadaft, meliben oii al-
lat tizteltek ki nem termezert zerent valo Isten,
mint Iuppiter, Baal, Astarot, es az Törökök es e-
renek Istenne.

II Masodzor, az igaz Istenben valo ketseget, hitet-
lenseget, testi batorlagot, Isteni feletlenseget, beke-
telenlegöt es hittül valo elszakadaft.

MIRE VALO AZ PARAN- czolat melle, imez czikkel en előttem?

Arra tanit hog semmi oli titkos dolgunk es balua-
niozasunk ninczen kit előtte el fedezhetnénk, azért
mint az iambor firiu sokkal inkab el bulul, mikor
felesegenek förtelmeseget zemeuel lattia, azonkep-
pen az mi ferünk az Isten hertelen meg büntet ha-
biuünk tizta nem leszen minden idegen tisztölötök-
rül.

MELLIK VALA AZ MASO- dik paranczolat?

Ne czinali magadeak faragot keper.

MIT KVLÖMBÖZZEZ PA- ranczolat az elsőül?

Az első azt keuannia hog az igaz Istent imadgiuk
estiztölük csak egiedül. Ez penig arra tanit, mi-
nemü

nemü tiztelettel zolgallunk az meg ismert Istének.

MIT KEVAN TAHAT AZ masodik paranczolat?

Hog az Istent Lelőkből es igazsagbol imadgiuk es
tiztölük az mint Christus tanit loa. 4.

MIT TILT MEG EZ PA- ranczolat?

Harom dolgot.

I. Hog se földön se mennien se tengőrn valo al-
latoknak hasonlatosagara ne merünk keper es bal-
uant czinalni, faragni es irni az Istennek.

II. Masodzor, hog az Istent ne kerelsük azok alar,
se azokba se azoknal ne tiztölük üter, veluen hog
or kezeleb legyen Isten, es inkab meg halgar.

III. Harmadzor, hog az fele faragot kepeket es
baluaniokat ne imadgiunk se tiztölük.

ISTENNEK HASONLATO- sagara vgian nem zabade valami keper fa- ragni?

Semmikeppen nem.

MI OKAERT?

I. Először, mert Istent soha senki nem latta, azért
akar minemü format zabiunk ü neki mind hamis,
Deut. 4.

II. Mert rodhatatlan es lathatarlan es foghatatlan
az Isten

az Isten, tehát nagy vak merőleg romlando' allatok-
hoz hasonlítani az Istennek diczfőget.

III. Harmadzor, mert Lelek az Isten, tehát az te-
sti baluaniokhoz semmi közű ninczen.

E G I E B F E L E K E P Ő K E T

sem zabade faragni vag' írni az keresztienek-
nek?

 Zabad teremtet allatoknak kepeket ki faragni es
czinalni ha iol elünk vele, az az vag' meg lőt dolo-
gnak emlékezetire, vag' valami iegző bizonsagra,
mint az penzben az feiedelem kepeuel, vag' valami
külő ekelsegre: De mind czőknek az tēplom kőuül
kel lenniék.

MIERT NEM ZABAD SEM-
mi fele kepnek lenni az Templomban?

I. Előzör mert semmi hazna ninczen mint Esaiás
mōdgia: Kiczoda czinal baluant kinck semmi hazna
ninczen, Esa. 44.

II. Mert sok kart teznek, amint Ieremias tizedik re-
seben hitfagnak tanusaganak, Habakuk masodik re-
seben hazugfagnak doctorinak neuezi.

MI KART TEHETNEK AZ
baluaniok?

I. Előzör, mert sok goromba emberek terdet feiet
hairanak előzörk valami Istenfeget es zēseget tulai-
donituan nekik.

II.

II. Masodzor az halgaroknak elmeiek eluonattat-
nak az igenek figielmes halgarafatul az fenes kepe-
kre zaiuluan.

III. Sokakban az Isteni felelmetis meg oltiak, mikor
lattiak hog' az kepek czűst, arani, es fās, magokka-
lis io tehetetlenek.

M I V E L E R Ő S S I T I M E G

Isten az masodik paranczolatot?

Feniegeteseuel es igiretiuel.

M I V E L F E N I E G E T ?

Azt mōgia hog' harmad es negied iziglen meg bűn-
reti az verker az fiakban, mert ű volna az hatalmas
bozzu allo Isten.

M I T I G E R ?

Azt mondgia hog' ezer iziglen irgalmasagot teszen
azokkal kik űret zeretik.

MIERT HOG AZ BŰNTE-
tesben csak negied izig, az io tetelben penig e-
zerig megien?

Termezetit mutatia meg Isten, mert az kegielōm-
re sokkal hailandob es kezeb hog' nem mint az bűn-
tetesre.

HOG FER EZ ISTENIGA-
lsagahoz hog' az atiaknak verkekert az fiakat
bűntesse?

E ij

Ker

Ket keppé módarunk fioknak az mi ariainknak, ter-
mezet zerent es erkölcsöknek köuetele zerent, ha
csak természet zerent zűlettünk, ű tőlők nem büntet
az ű verkekert, de ha erkölcsöknek köuetele zeren-
tis fiait lezónk, az meli büntetést tőlők Isten el halla-
ztottis, mi raitunk es az mi fiainkon tölti ki, mert az
bünt űk keztek el smi vittük veghez.

MELLIK VALA AZ HAR-
madik paranczolat?

Az Iehouanak neuet hiaban ne emliczed.

MIT KEVAN AZ HARMA-
dik paranczolat?

Hog az Istennek neuet oli bűczben tarczyuk, hog
mind elmenkel es nieluunkel az ű tiztelsegenek
zolgallunk.

MIT TILT MEG?

Hog csak zokasbul oknekül, trufaban es kenieség-
ben, lokkal inkab hog hamisan ne eskűgünk, mert
mind ezekkel küsebitterik az Isten neuének melto-
saga.

SOHA NEM ZABADE ISTEN
neue eskűdni?

Zabadio es bűkfegees dologban, mikor az igazsagot
kel meg erősitenünk, es vag az Isten diczdege vag
az mi aratlanlagunk, vag felebaratinknak zűkfege
keuannia.

Miuel

MIVEL ERŐSSITI MEG I-
sten ez paranczolatot?

Feniegeteseuel mert azt mondgia hog büntetetlen
nem hadgia valaki az ű neuet hiaban emliczi.

MELLIK VALA AZ NEGIE-
dik paranczolat?

Az zombat napot meg zentölled.

MICZODA AZ ZOMBAT?

Az zōbat magabā nyugodalmat tessen es az hetedik
napert veterik, mellic az tōb czeremoniak között
maganak valasztor vala Isten.

TAHAT NEM NEZ MI RE-
ank ez paranczolat mert immar vege vagion
az Ceremoniaknak?

Az meniben Czeremonia nem kötelez minket, hog
egieb naponk ne lehessen az zōbatnal, es semmi mū
ka azon ne lehessen, de az mit iegzet es peldazot
mostis meg marat.

HANI DOLGOT IEGZET
az Szombat?

HARMA T.

I. Az Lelki zombatot vag nyugodalmat.

II. Az Isten dolgainak elmlekedeset.

III. Az zolgaknak es az munkaban meg farat ter-
mezetnek meg nyugorafat.

E iij

Hani

H A N I D O L G O T K E V A N

rahar az negyedik paranczolat? Harmat.

M E L L I K A Z E L S Ő ?

Hog mikeppé lsten az ű műkaiatul heredik napon meg zűnek, ig mies tellies életünkben az mi dolga-inktul meg zűnniünk az testet minden czelekede-riuel meg öldöklűk es lsteni zent dolgokat czelekedgiűk, mert az zombat az vionnan valo zűlete-snek Sacramentoma volt.

M E L L I K A Z M A S I K ?

Hog heredczaka eg napunk legie minckűk az me-liben kiualkkeppen csak lstennek zolgaliunk, az ű igeiet halgassuk, az Sacrametomokkal elliűk, es az kőzönseges gűlekezeten lsten imadgiuk es diczir-iűk.

M E L L I K A Z H A R M A D I K ?

Hog az mi birtokunk alat valo embőreket, solga-kat zolgalokat es az selliereket eg nap heredczaka magunkal egieremben meg niugossuk, es idő nap c-lűt ez giarlo termezert felleter valo munkauat el ne roncziuk.

M I O K A H O G A Z Z O M -
barert Vasarnapot valasztottak az kereztie-
nek?

H A T O K A V A G I O N .

I. Hog

I. Hog az Czeremoniaknak vegyrol bizonyagot
rennenek.

II. Hog az kereztieni zabadsagot Ieles peldaban
meg mutatnak.

III. Hog az Sidoktul ezzelis külömböznenek.

III. Hog az sok czudak kik ez napon lőrttenek, in-
kab emlekezeten lennenek.

V. Mert az mi vronk Iesus Christus veget vetuen
az o zombatban az vj Sombatra vag őrőkke valo
niugodalomra ez napon tamador föl.

VI. Mert meeg az Apostolok ideiben ez napon
keztenek őzue giűlni az kereztienek az ige halgara-
fra, es az a Sacramentomok vetelere, mint iruan va-
gion az Apostoli kőniunek huzadik reheben. Az
hernek első napian, őzue giűlenek az tanituanioak az
keniernenk zegasere, es Pal prædical vala. Azlatafrul
irt kőniunek penig első rezeben, az vr napia az
vosarnap vgian ki neueztetik.

A Z M A S O D I K T A B L A R O L

Mellik vala az ötödik paranczolat?

Atiadar Aniadar tiztelliged.

M I T K E V A N E Z P A R A N -
czolat?

Hog tiztőlliűk az mi atiankat es ainankat.

Kiker

KIKET ERT AZ ATIÁKNAK
es Aniaknak neue alar?

I. Először szüleinket.

II. Malodzor tanítóinkat.

III. Harmadzor fejedelminket,

HANIDOLOGBAN ALL

az riztelet melliel ezöknék tartozunk?

HAROMBAN.

I. Hög meg böcziüllük őket.

II. Hög engödelmessek legiünk nekik.

III. Hög meg adgiuk az kölczönt, es el tarcziuk, se-
gitczük es raplalliuk őket ha meg fogarkoznak.

MIVEL ERÖSSITI MEG

Isten ez paranczolatot?

Igiretiuel, mert, hozzu eletet iger azoknak ez földön,
valakik riztelik attiokat es anniokat.

HIZEM CSAK AZ CHANA-

an földet erti?

Igaz, de az Christus el idüetele vran, zinte vg min-
den föld es az földön valo hozzu eletie es zalo-
gia az Isten aldasanak mint o törüenben az Chana-
an földé, á mint Szent Pal Ephe. 6. Közönfeggel
sol akar meli földrül.

VAGIONE VALAMI HA-

zna ez igiretnek.

Zemönk-

Zemönkkel lattiuk hóg lok gonoz fiak, vag korcz-
man eg mast meg ölik, vag hadban, vag hoher miar
vag egeb zörnü halallal veznek. Vizontag az enge-
delmelseknek hozzu ideig czendez eletet aad Isten.

LAM SOK IAMBOR FIAKOT,

idő nap elöt el zedeget Isten.

Az földön vala hozzu eletet csak anniban igiri I-
sten meniben az ő aldasanak zalogia. Azert ha tör-
tenik idü elöt valo halalok az Isten felő fiaknak, az
derek igiretet, az ő aldasat es zereterit azzal akaria
Isten raitok meg telliesíteni, mert eleteket esmeri
hög karos lenne.

HANI OKAERT VEZI TA-

hat zeretetybül el az io fiakat?

Kertöert.

I. Először hóg idő iarrara gonozokka ne vällionak
az lok bündösök közt, es Lelkek el neuezze Sap. 4.

II. Hög az földre köuetkezendő vezedelmet ne-
ak hané annak elötre el nugoggonak Esa 57.

MINDENBEN TARTOZON-

ke züleinne engednönk.

Az Szent Palmódassa zerent, csak az vrbán Eph 6.
Azert ha Isten törüenne ellen paranczolniak, mint
ide geneket vg tarczük, mert Iob Istennek engedni
hog nem mint embernek.

F

Mellik

MELLIK AZ HATODIK

paranczolat?

Ne ölli.

MIT TILT MEG?

Minden erő hatalmat, serteft verefeget, harag tartást és gyűlöseget, mert mind ezöket gilkossagnak i-tili az Isten.

MIT KEVAN?

Hog zerefsük felebaratinkat és mindenteherlegünk zereft otalmazzuk.

MELLIK AZ HETEDIK

paranczolat?

Ne paraznalkodgialk

MIT KEVAN?

Mind testünknek mind Lölkünnek tiztasagar és az termezetnek fogiatkozasa ellen az Szent hazassagot.

MIT TILT MEG?

Minden paraznasagot és törüé hazassag köüül való közdölüest vag alszoni allattal vag egiebbei, minden förtelmes keuanlagot és mind bezedünkben, mind ruhazatunkban, mind magunk vileleseben való fairatlanlagot.

MICZODA AZ HAZASSAG?

Ket zömelinek eg firfiunak és eg alszoni allatnak törüeni szerent és valhatatlan keppen való tarsalagok,

gok, niaiaassagok és eggiuue való zerkeztetések, hog meg ismertessek az Isten tizra Leleknek lenni és az paraznasag tanol leuen tiztasagban zaporodgick az emböri nemzerseg.

MELLIK AZ NIOLCZADIK

paranczolat?

Ne oroz.

MIT KEVAN?

Hog kinek kinek meg adgiuk az öuer.

MIT TILT MEG?

Hog senki morhaiat ne bancziuk.

MIKEPPEN LEHET EZ MEG?

Harom keppen.

I. Ha az mi iozagunkal meg elegödünk és senki karauval nem akarunk gazdagulni, és sem erőuel sem alnoklaggal, sem hamis safarlaggal az maset mienke nem tezik.

II. Ha igaz mesterseggel hiuaralunk szerent zaporitiuk iozaginkor és az tekozlast el tanoztattiuk.

III. Ha sükölködö felebaratinkat rap'alliuk, iobaginkbol.

MELLIK AZ KILENCZEDIK

paranczolat?

Hamis tanu bizonylagot ne szoli az re felebaratod ellen.

F ij

Mic

MIT KEVANEZ PARAN-
czolat?

Hog az mi felebaratonkrol igazsag zerent io vele-
kedesben legiunk, iot es igazat bolliunk felole, hi-
rerneuet oralmazzuk es igazsagarul hittelis bizon-
sagot regiunk.

MIT TILT MEG?

- I. Elözör minden hazugsagot.
- II. Felebaratinknak ragalmazasat es gonoz hirben
valo keuereset.
- III. Az zikozodast es arkozodast.
- IIII. Az paruarkodast es fondorlast.
- V. Az törüenibeli hamis tanubizonssagot feleba-
ratunk ellen.

MELLIK AZ TIZEDIK PA-
ranczolat?

Az te felebaratodnak semminemü morhaiat ne ke-
uanniad.

MIT KEVANEZ PARAN-
czolat?

Hog minden gondolatunk zandekunk es keuan-
sagunk felebaratunknak haznara zolgallion.

MIT TILT MEG?

Minden gonoz gondolatot es minden hertelen ta-
mador gonoz indulatot es keuanssagot.

Hizem

HIZEM AZ TÖB PARAN-
czolatbanis tiltuan vagion az gonoz keuan-
sag?

Igaz, de az többiben az fele keuanssagot tilt meg az
Isten meliben zanzadeka es kedue vagion az ember-
nek, it penig az felet tilt meg akire semmi zandeka
es kedue nincz, Ist az hiuek elleneis tusakodnak, de
az emberi giarlossagbol ottan ottan ramad.

MOND REVIDEB SVMMAZ
iat az Isten törüeniének?

Szent Mathenal huzonkettodik rezeben Christus
Vrunk ü maga az kerdesre ig felel: Zerefsed az te
Vradat Istenedet relles züuedből relles Lölkedből
relles gondolatodbol, Ez az első es leg nagioz pa-
ranczolat, az masodik ehöz hasonlatos, zerefsed fe-
lebaratodat mint tennen magadat Ez ker paran-
czolattul füg az egez törüeni es az Prophetak.

ELEGET TEHET VNK E MI
az Isten törüenie keuanssaganak?

Semmikeppen nem csak az leg kisebiknekis.

MI HAZNA VAGION TA-
har köztünk az Isten törüeniének?

Noha senki be nem töltheti azokaert senki nem i-
duözülhet általa, mind az által megis három tizti es
hazna vagion.

F iij

I Hog

MIT KEVANEZ PARAN-
czolat?

Hog az mi felebaratonkrol igasag zerent io vele-
kedesben legiunk, iot es igazat bolliunk felde, hi-
retneuet oralmazzuk es igasagarul hittelis bizonfa-
got regiunk.

MIT TILT MEG?

- I. Elözör minden hazugsagot.
- II. Felebaratinknak ragalmazasat es gonoz hirben
valo keuereset.
- III. Az zikozodast es atkozodast.
- IIII. Az patuarkodast es fondorlast.
- V. Az törüenibeli hamis tanubizonfagot feleba-
ratunk ellen.

MELLIK AZ TIZEDIK PA-
ranczolat?

Az te felebaratodnak semminemü morhaiat ne ke-
uanniad.

MIT KEVANEZ PARAN-
czolat?

Hog minden gondolatunk zandekunk es keuanfa-
gunk felebaratunknak haznara zolgallion.

MIT TILT MEG?

Minden gonoz gondlator es minden hertelen ta-
madot gonoz indulator es keuanfagot.

Hizem

HIZEM AZ TÖB PARAN-
czolatbanis tiltuan vagion az gonoz keuan-
fag?

Igaz, de az többiben az fele keuanfagot tilt meg az
Isten meliben zanzadeka es kedue vagion az ember-
nek, it penig az felet tilt meg akire semmi zandeka
es kedue nincz, Ist az hiuek elleneis tusakodnak, de
az emberi giarlosagbol ottan ottan ramad.

MOND REVIDEBSVMM A
iat az Isten törüeniének?

Szent Mathenal huzonkettodik rezeben Christus
Vrunk ü maga az kerdesre ig felel: Zeressed az te
Vradat Istenedet tellies züuedből tellies Lölkedből
tellies gondolatodbol, Ez az első es leg nagio b pa-
ranczolat, az masodik ehöz hasonlatos, zeressed fe-
lebaratodat mint tennen magadat Ez ker paran-
czolattul füg az egez törüeni es az Prophetak.

ELEGET TEHETVNKE MI
az Isten törüenie keuanfaganak?

Semmikeppen nem csak az leg kisebiknekis.

MI HAZNA VAGION TA-
har köztünk az Isten törüeniének?

Noha senki be nem töltheti azokaert senki nem i-
duözülhet alatal, mind az altal megis három tizti es
hazna vagion.

F iij

I Hog

I. Hó az bñdöket, larrokat es gonoz teudket meg zabolazza.

II. Hó minden emberöket vadol bñdöknök es azokaert, Isten haragiara es karhozatra meltoknak

III. Harmadik, hó az igaz es Istennek kedues electnek regulaiat nem külömben mint eg fenes tükör meg mutatja.

MI OKAERT NEM TEHERTUNK
eleget az törüennek?

Hó az mi természetünk az bñnek miatta meg romlot es meg holt.

AZ BWNRWL

MICZODA AZ BŰN?

Az bñ törüentelenseg á mint Szent Iános mondja, az az minden fogiatkozás, hailandóság es czelekedet, meli az Isten törüenierül eltauozot Isten meg bantia es örök halalt erdömdl.

HANIFELEAZ BŰN?

Ket fele, eredendö bñ es czelekedendö bñ.

MICZODA AZ EREDENDÖ
bñ?

Az természet zerent valo igazsagnak es eplegnek bennünk valo meg fogiatkozasa kit eg igiuel Szent Pal keuanfagnak neuez.

Miczo-

MICZODA AZ CZELEKE,
dendö bñ?

Minden gondolat szansandekból valo keuanfag, zolás, es czelekedet valameli tufakodik az Isten törüenieuel mint az giüldöfeg, zítok, paraznasag es egiebb effele.

KICZODA AZ BŰNNEK O-
ka es kitül ramador?

I. Elsö fü mestere es oka az bñnek az ördög, mint Christus hazugsagnak accianak neuezi.

II. Masodik az mi süleinknek zabad akarattia, meli el zakadanak Istenül.

III. Harmadik az mi meg romlot természetünk, ki-
ből immar vag akariuk vag nem sok fele bñ zar-
mazik.

MICZODA AZ BŰNNEK
soldgia es erdeme?

Minden Lelki testi niomorufag es niaualia es Istennek haragiaual egierömben mind testi mind az örökke valo halal, kik mind az bñert zallottak mi reank az mint Szent Pal mongia, az halal az bñnek soldgia. Rom 5.

AZ MEG IGAZVLA SRVE

Ha mindniaian verköztünk mindniaian meltok
vagiunk halalra?

Mindni-

Mindniaian valahol kik Adamtul zarmaztunk, a-
mint iruan vagion, mindniaian vetkőztünk es el-
maradnak az Isten dicősegetül. Rom. 3.

HOG HOG FEITŐZHETVŰNK

ki tahar ebből az kőrelből?

Ha Isten elűt meg igazulunk.

HANI KEPPEN ZOKOT

lenni az meg igazulas?

Ket keppen. Először mikor tanuk által az törüenbē
meg ismeri az biro valameli be idezer zemelinek ar-
ratlanágar es igaznak irili es mondgia törüeni be-
rent. Masodzor mikor az biro meg kegielmez neki
es nem bünteti meg.

MELLIK IGAZVLASNAK

modgia zolgal mi nekünk Isten elűt?

Az első ottanel vezdtünk mihele vetkőztünk, azért
csak igi igazulunk meg ha Isten az űio voltabol ne-
künk bűnősknek meg kegielmez.

MICZODA TAHAT AZ MEG

igazulas?

Az atia Istentül az mi bűneinknek az Iesus Christu-
snak erdőmeiert hit által ingien valo meg bocza-
nattia.

MIT HIZ BWNNEK BOCZA-

nattianak?

Az

 Az bűnnek erdőmenek vag földgianak meg senke-
leset, mint akor boczattia, az Vr meg az loponak
vetket mikor fel nem akasztattia es erdőme berent
meg nem bünteti.

FERE AZ ISTEN IGASSA-

gahoz hog ingien meg boczaska az bűnt?

Ha ok nekül czelekedneick igazsaganak ellene vol-
na, de miért hog az mi bűnünknek földgiat meg
fizette erdőtünk az meg valto Iesus Christy az űdra
ga veret ki őntuen, az keresztan, inkab nem ferne
igassagahoz hog minketis meg büntetne vionnan az
bűnert, hanem hog irgalmassagabol keduebē ven-
ne, az mint iruan vagion: Christus minket meg val-
tor az atokbol atokka leuen mi erdőtünk Galat. 3.

ELEGLEHETE AZ CHRI-

stus halala ez egez vilagnak valcziagara?

Miért hog eg fűtül arada az bűn Adamtul, az kitul
mindniaian zarmaztunk, ha az eg ember által min-
dniaian be keueredhettünk az bűnbűn, az eg Chri-
stus által is mindniaian ki tisztulharonk az bűnből,
mert nem kilsereie vagion Christusnak es az ű
igassaganak az meg igazitásra mint Adamnak es az
ű bűnenek az bűnnek el arasztására. Rom. 5.

MIERT TAHATHOG SO-

kan el karhoznak, ha mind ez egez vilagnak
valczi-

G

valezagára elég az CHRISTVS halála?
Bizonnial hog' oli kedues volt Isten elűt az ű fia al-
dozzatia hog' mindeneknek valezagára zinte elég
volt volna, de hitet keuan mindenektűl, amint ir-
uan vagion: Vg' zerete Isten ez vilagot hog' az ű
eggietlen eg' fiat adna erette, hog' minden valaki hi-
zen ű benne el ne uezzen hanem őrdk elete legyen.

MICZODA AZ HIT?

Istennnek irgalmassagaban es igiretiben valo bizoda-
lom hog' az Iesus Christus erdomeiert az Isten ve-
lűnk meg bekelt es mindē bűneinket meg boezatra:

EZEK ÖZÖNSEGES MO- gia minden embernek idűdssegenek?

Ez amint Szent Pal mondgia Romaban irt leuele-
nek negiedik resében: Iruan vagion. Hin Abrahā
Istēnek es tulaidonittatek ű neki igazsagul: Nē csak
Abrahamert irattatot penig ez meg' hanem mi o-
rettűnk is kiknek zinten vg' tulaidonittatik, tudni il-
lik azoknak kik hiznek abban az ki fől tamaztotta az
mi Vrunk Iesust halottaibol ki meg' holt az mi bű-
neinkert es fől tamador az mi meg' igazulasunkert.

AZ IO CZELEKEDETRVL,

Nem az io czelekedet által igazulunk meg'
inkab?

Semmikeppen nem mint Szent Pal niluan kialtia
Roma-

Romaban irt leuelenek harmadik resében monduā.
Az törüennek czelekedetiből eg' ember sem igazul
meg Isten elűt. Ismeg' vgian ottan. Valliuk azért
hog' hit által igazul meg' az embər az törüennek cze-
lekedeti nélkül.

MICZODA AZ IO CZELE- kedet?

Istentűl paranczoltatot es az Christusban valo hit
által lőt czelekedet.

MIERT MONDAD HOG' AZ

ā io czelekedet ameli Istentűl parāczoltatot?

Mert semmi egieb czelekedetet ionak nem iul az
Isten akar meli zepnek ressek az okasagnakis, hanē
csak az melliet az ű törüenie es az iiz paranczolat
elűnkben vet, mint iruan vagion Moysesnel. Csak
azt miellied ā mit en te Vrad Istened paranczolat
te neked, semmit hozza se teg' el se veg' benne.
Deut. 4. 12.

MIKEPPEN KEDVÉS ISTEN- nel az io czelekedet?

Csak az Christusbeli hit által mint Szent Pal mōd-
gia, valami hit nekűl vagion mind bűn az Rom 12.
Szent Peteris, aldozzatok Istennnek Lelki aldozato-
kat kik kedűessek Istennnek az Iesus Christus által.
1. Pet. 2.

HA KEDVES ISTENNEK AZ

io czelekedet, miért nem iduőzithet?

NEG OKAERT.

- I. Először mert mindniaian bűnösök vagiunk.
- II. Másodszor, mert sok fogiatkozás vagion az mi czelekedetünkben,
- III. Mert az meniben ionak reczikis, míg vionnan nem születettünk, verkes mindē czelekedetünk, mint az bűdös kurfűnek foliasa, azért Istennek kedues nem lehet.
- III. Mert az meniben keduesis, nem az czelekedet-
től vagiō hanem az Istennek io voltabol ki az Chri-
stus igazsagaua el földözuen az hiuek czelekedeti-
nek fogiatkozasat, olla tartia mint ha tőkelleresek
volnanak.

NEM KELLE TAHA TIOT

czelekedni ha az io czelekedet által nem id-
uőzülünk?

Igenis kel es meg keuannia Isten mint iruan vagiō,
Istennek alkotvani vagiunk teremtetek az Iesus
Christusban az io czelekedetre, mellicet kezitet I-
sten hog azokban iariunk.

MIERT KEL TIOT CZELE-

kedni? Het okaert.

- I. Mert Isten paranczollia.

II. Mert

II. Mert I S T E N dicőditterik általa.

III. Mert felebarátok segitterik vele, es vő n. inē
io pelda által giarapodik az Isteni felelőmben.

III. Mert az mi hitűnknek es vionnan szület-
sűnknek sőt örök időknek előtte valo valasztarasunk-
nakis bizonyos czegere es giűmőlcze, nem külömbē
mint az io fanak az io giűmőlcz az tűznek az me-
legseg.

V. Hog az bennünk lakozo Szent Lelket meg-
ne zomoricziuk.

VI. Hog Istennek sok fele ostarat el tauoztasuk.

VII. Hognaponkent több több aiandekiual laro-
gasson meg Isten, mert az kinek vagion adatik an-
nak.

LAM SZENT IANOS AZT

mongia igaznak a ki igazsagot czelekedik.

1 Ioan. 3.

Vő vagion, mert az io czelekedetis igazsagnak cze-
lekedeti, azért igaz embőrnek mongiuk az ki igazat
czelekedik, de ket fele az igazsag, eggik Isten elűt,
masik embőrök elűt. Az czelekedetnek igazsaga so-
ha Isten elűt meg nem alhat hanem csak embőrök
elűt vagion, es az hitbéli igazsagnak czegere, a-
mint Szent Pal mőgia, ha Abraham az czelekedet-
ből igazult meg kerkedhetik, de nem Iste elűt Rő. 4.

G ij

El zaka-

*Christus utinam ad hoc p[re]dicatorem abgali v[er]et
m[en]te n[on] i[n] m[en]te m[en]te p[re]dicatorem m[en]te
n[on] i[n] m[en]te m[en]te p[re]dicatorem m[en]te
beke[rd]es k[er]eszen p[re]dicatorem m[en]te*

EL ZAKADHATE EGGIK

az másiktul, vag lehet az hitbeli igazság va-
laha az czelekedetnek igazsága nélkül?

Soha nem csak eg oraigis, mert az Iesus Christus
nem csak igazságunk l[et]t minékünk hanem zentsé-
günkis, egészsmind, azért mihelt hittel mienke rez-
zük azonnal Istennel is meg beke[rd]et, es Szent Le-
keuel fel eppit az igazságnak vi czelekedetire kitel
kezdet igazságnak hiuunk.

HA EL VALHATATLAN

keppen eggiút iar mind az kettú, miért t[ar]hat
hog megis csak az hitbeli igazságot forgat-
tiuk, nem iob voln[an]a, ha az hitnek es czeleke-
detnek egészsmind tulajdonitanuik az Isten
elút valo meg igazulást?

Semmikeppen n[em], for azt mongiuk hog noha eg-
giue kötelezte Isté az hitet az io czelekedetrel mind
az által csak az hit által idu[er]szülünk.

I. Előzőr mert az iras minden czelekedetet kire-
kez az idu[er]s[er]ségnek dolgában.

II. Mert mint hog mase az az Christu s az mi
igazságunk, azonkeppen semmi eszközzel azt mienke
nem tehetuik, hanem csak hittel.

III. Mert nem szabad az mi erd[er]m[en]ket o[er]zo-
rarul allani az Christus melle, hog egi d[er]l[er] öve le-
gi az val[er]ságnak mellosága. **III.**

III. Mert Istent nem illik az ű dic[er]s[er]seget[er]l meg
foztani mint Szent Pal m[er]dgia Eph. 2. Kegiel[er]m-
b[er]l idu[er]sz[er]tettek hit által nem az czelekedet[er]b[er]l hog
senki ne diczekedhesek.

V. Mert soha az mi L[er]lk[er]nk kü[er]l[er]mb[er] meg nem
niugharik Istében, hanem ha minden er[er]nknek es e-
rd[er]tens[er]ség[er]nknek tekintet[er]t hatra hagiuan az eg le-
sus Christus arratlan[er]ságoz ragzkodunk.

MICZODA IGIBEN IELEN

tette Isten meg az idu[er]s[er]ségnek vtat, mert az
ok[er]sághoz es az ter[er]mezetnek itéletihez sem-
mikeppen nem illik?

Az Euangeliomban.

AZE VANGELIOMRVL

Miczoda az Euangeliom?

Az ige [er]uendertes izeneret a vag [er]d[er]m[er] monda[er]t te-
ben, mert oli tudomani meliben az b[er]n[er]s embernek
Istennek kegielmeb[er]l az Iesus Christus által ingien
hirdetik poenitential es b[er]n[er]nek boczanattia, kinel
semmi [er]u[er]edetes[er]t hir n[er] lehet az b[er]n[er]s embernek.

HANI KVLÖMBSEG VAGI

on az t[er]ruen közőt es az Euāgelium közőt?

HAROM.

I. Az t[er]rueni ter[er]mezet[er]nkben olrator meg t[er]rem-
reskor es vel[er]nk eggi[er]t s[er]ü[er]tik, de az Euāgeliumor
semmi

semmi teremter alatt nem tudta csak meg gondol-
nijs, hanem az Isten fia jelentette meg.

II. Az törüeni igir minden ior, es örök életet de
haua, az az ha az ű keuanfaganak eleget tesünk, de
az Euangelium ingien igir az hiueknek minden ior
es iduölseget, az Christus neueben.

III. Az törüeni soha senkit nem iduölzicher, hanem
csak vadol es bün ala rekezt mindeneker, de az E-
uangelium az mint Szent Pal mondgia Istennek ha-
talmalsaga minden hiueknek iduölsegere Rom 1.

HANI DOLHOT HIRDET

kiualtkeppen az Euangelium?

Kettő. Először hitet es bűnnek boczatartat.

Másodszor. Poenitentiat.

BIZONICZ MEG?

Szent Lukacznak 24. Rezeben ig iszol az Christus,
ig kellett zenuedni es föl ramadni az Christusnak es
prædicaltarni az ő neueben poenitentianak es bün-
nek boczianartianak.

Szent Marknak első rezeben, keresztel vala Iános
az puztaban, hirdetuen poenitentianak keresztseget
az bűnnek boczanartiaira.

Szent Marknak első rezeben prædicallia vala az
Iesus az országának Euangeliumat monduan, tarcza-
tok poenitēciat es higgietők az Euāgeliumnak mert
el

el közelgetet az I S T E N N E K orzaga.

AZ POENITENTIA RVL,

Mi legien az hit es az bűnnek boczanartia immar
ertőm, mond meg aztis miczoda az poenitentia?

Az poenitentia Istenhez valo meg teres, meliben az
elebbi gonoz életünket meg vtalluk giűlölölük es
hitnek általa űgicközünk raira hog többbe ne ver-
közzünk, sőt mindennap az restet öldöklük Isten
Leikenek általa hog az igazsagban eppüllünk es
neuekedgiünk.

AZ IMADSAGRVL ES AZ

minden napi köniörgesnek kit mi Arianknak
mondunk igaz magiarazattiarul.

MICZODA AZ IMADSAG?

Szűnek ritza indulattibol ramador czelekedet, me-
liben az igaz Istentől kerünk minden resti es Leiki
iokat kiknekül zűködünk, az Iesus Christus ne-
ueben, es keseg nekül el hiuen hog valamit az ű a-
karattia szerent kerünk meg lezen az el vör iokerc
halakat aduuk ismeg ű neki.

HANI REEZ VAGION AZ

imadsagnak?

I. Kettő. Elő az kenierges meliben iduendőre ke-
rünk Istentől valami ior.

II. Második az hala adas, meliben az el vör ior
közönniük meg Istennek.

H

Hani

Örök életet és bűnnek boczatartat

HANI DOLOGERTKEL

giakorra imadkozni?

Imez őtert kiáltskeppen.

I. Mert Isten paranczolta.

II. Mert Isten tisztoltetik az imadsagban.

III. Hogy kezelegben ne esünk.

IIII. Mert Isten igirte hogy meg halgat.

V. Mert ez nekünk paisunk es segitsegünk minden niaualiank ellen.

MIKEPPEN KEL ISTENNEK

imadkozni?

Az Christus Iesus Szent Marenak harodik Szent Lucaczinak tizeneggyedik rezeben meg ranit mikor azt mongia mikor imadkoztok ezt mongiarok.

Mi atiank ki vag menniebben, Zentoltessék meg az te neued, lüion el az te orsagod, Legien meg az te akaratod mikeppen meniben azonkeppen földönis.

Mi kenierünket minden napiat adgiad nekünk ma es bocziad menekünk az mi vetkeinket mikeppen mies meg boczatunk ellenünk vetőtteknek.

Es ne vig minket az kesertetben, de zabadiczi az gonoztul: Mert tied az orzag az haraló es az diczőleg mind örökkün örökke. Amen.

HANI RESZE VAGION AZ

mi

mi atiankban valo imadsagnak? Harom.

I. Az Istennek meg zolijassa.

II. Az keres.

III. Az keresben valo biztatas.

AZ ELSŐ RESZERVL.

Mikeppen vagion meg irua az első rebe?

Imez igikkel, Mi atiank ki vag menniebben.

MIRE VALOK EZ IGIK.

Hog meg valazzuk az igaz Istent minden egiebi degen Istenőktul es baluanioktul, mert csak az az igaz Isten az kinekünk menniej Szent Atiank es ig meg lassuk kit hiuunk segitsegül nem vg mint az Poganiok kik nem rudgiak kit imadnak loan. 4.

MIERT MONGIVK ATIANKNAK?

Neg okaert.

I. Előzör hog mint az Atia, az fiu es Szent Lelek nekül nincz ig az igaz Istent ismeriük lenni atianak, fiunak es Szent Leleknek.

II. Hog ha atiank minekünk az fiu által csak az által imadgiuk üter.

III. Hog az Atiaj giőniőrüfeges neuezetnek általa bizodalmunk legien hog kezeleg nekül zeret minket es minden sükségünkben meg halgat.

IIII. Hog tisztünkben el iariunk es ha üter atianknak mongiuk, mint io fiak zereretből felliük üter. Malach. 1.

H ij

Miert

MIERT HOG MINDENI-
künk nem en Arianak csak hanem mi ariā-
knak mongiuk úter lenni?

KÉT OKAERT.

I. Mert az regi zétőkkel eg melrosagunk vagion, es
zinten vg ariank, Isten mincünk mint azoknak no-
ha bündlök vagiunk.

II. Mert ariankfiarais es azoknak züksegere gō
dörköl viselnünk.

MIERT MONGIVK MENNI-
egben lenni?

 HOG mindenek felet valonak es mindenhatonak e-
smeruen úter semmi ketsegünk ne legien benne, hog
meg nem tellesítheti mindenkeuālagunkat es min-
denek ellen meg nem oralmazhar.

HOG VAGION AZ HOG
meniorzagban rekeztiuk Istent ha ű minde-
nút vagion es földet menniet be tölt?

Semmikeppen nem rekeztiuk semide semtoud az
mi gorōba lagunkert az iras ember modon szol gia-
korta Isten felől, ig kezert, labat, zemet, haragot, he-
liet iaraft, faradaft adneki, noha effele semmi nincze
benne valosaggal.

HANI OKAERT MONGIVK
tahar meniegben lenni Istent?

I. Ha-

I. Harom okaert. Előzőr mert minden allatokra,
vg mint alab valokra, meniből zokra ki ielenzeni
mind haragiat mind io tetet, mind hatalmat es diczō-
seget.

II. Hog az mi öröklegünkert es hazankat or hid-
giük lenni ahol ertiük hog az, mi ariank vagion.

III. Hog ne ragazkodgiunk ez vilaghoz hanem
menniet es Szent eleter elliünk.

AZ MIA TIANKNAK MA-
sodik reszerul az az a keresőkrul.

HANI ES HANI FELE KE-
relek vannak az mi ariankban?

Har keres vagion kiben minden io Lelki es testi,
valaminekül zükölködünk be foglaltator, az harma-
ban Isten diczōse gere valokat, az harmaban az mi
züksegünkre valokat kerünk, nem külömben, minth
hog az törüennek ket tablaia vagion.

MELLIK AZ ELSŐ KERES?

Zentöltések meg az te neued.

MICZODA AZ ISTENNEK
neue?

Vag ű maga az Isten, vag az ű diczōsege es tulaidō-
sagi, kikkel minden egieb, fele teremtet allatokul
meg valaztatik, mint imezek lehova, mindenharo,
veg heterlen bölcsesegű, irgalmas, teremtd, meg val-
to es egieb effelek.

H ij

Miczo.

MICZODA AZ ISTENNEK

neuenek meg zentölése?

Ha valóban meg ismerterik olliannak lenni amine-
mű es meg adatik ű neki az diczőség melliet terme-
zet berent erdómól.

HANI RENDBELI DOL-

got kerünk ebben ez keresben?

NEGIET.

I. Hog meg taniczon minker az ű ismeretire.

II. Hog el hiteise velünk amit magharul tanit.

III. Hog az ű ighiet kiben magat meg ielenette min-
den teudlgesek ellen tizra ertelömben meg tarczia.

III. Hog az mit ű felöie tanukunk mind ez világ
ellen, hirdelsük prædicalliuk es bizuan valliük.

LAM SZENT AZ ISTEN

neue mind örökke miért kerük tahat megis
hog meg zenteltelsek?

Igaz hog ű magaban Szent, de az mi meg romlot
termezetünknek giakorra külömben teczik, azért
magükert kóniörgünk hog nekünkis bentnek telsek
lenni.

KICZODAK NEM SZEN-

telik az Isten neuet?

Sok rendben vadnak de kiualkeppen ezek.

I. Kik ragadgiak az eg istensegben az három zemelt,
mint az Sidok es I örökök.

II. Kik

II. Kik nem ismerik Istent az ű fiaert minden bünd-
snek kegielmefnek lenni.

III. Az kiknel ninczen az Isten igie, vag ha vagionis
hamis magiarazattal es emberi zerzefekkel meg ve-
ztegettek.

III. Az kik Isten igazsaga ellen zugodnak provid-
ciaiat ragadgiak es az természetnek foliasához köte-
lezik az ű zabadlagat.

V. Az kik Istenrül vallast nem teznek, vag keduert,
vagi felelömert, vag fösuenfegert.

HA ZENTNEK TARTIVK

immar mies kerezienek az Isten neuet, miért
kerük megis hog meg zenteltelsek?

KETOKAERT.

I. Hog meg sok hia vagion es iobban kel giarapo-
dnunk benne.

II. Egiebekertis kóniörgünk kik meg Zentnek nem
ismerik lenni, hog mindenek diczörleg az Isten ne-
uet.

MELLIK AZ MASODIK KE-

res?

Iuion el az te orszagod.

HANI FELE ORSZAGA

vagion Istennek?

Harom.

I. Haralomnak orszaga mellic minden teremter
allaro-

allatokon iokon es gonozokon V R A Lkedik.

II. Dicsőségnek Orsága meliben ű maga mostis lakozik es meliben az Aniazentegházatis meg dicsőíteni az feltamadas vran.

III. Kegyelemnek orsága, meliel az Christus a'ral ez vilagon vralkodik az Aniazentegházban.

M E L L I K R Ó L Z O L E Z K E -
res?

Kiualtképpen az harmadikról az kegyelemnek orságarul.

M I C Z O D A A Z I S T E N K E -
gyelmének orsága?

Istennek oly gondviselése meliel Aniazentegházat giuit magának az Enangeliom a'ral kinck bűnet fiaterr meg bocsátuan es Szent Lelkeuel megzenteluen, az őrdög ellen, bűn ellen es ez világ ellen meg oralmazza es az őrdök életnek bodogságará be viszi.

M I C Z O D A E L I Ö V E T E L I
ennek ez orságnak?

Io berenczeuel valo zaporccása es minden fele valo ki teriedése.

M I T K E R V N K T A H A T S V M -
ma berent ebben ez keresben?

Hog az Isten minden ellen az ű orságar ki teriezzé, ez egész világot hozza hodoltsá, az őrdög orságar

lságar rőczia es Szent Lelkeuel Vraikodgick benünk.

H A N I R E N D B E L I D O L -
got keuanunk Istentul az masodik keresben?
Negiet.

I. Hog giuicze es teriezze Isten az ű Aniazentegházat es minden ellenfégi ellen meg oralmazza.

II. Hog az ű ighier mindenfele ki bocsása es praedicalatsa.

III. Hog az ű Szent Lelkeuel vionná súllidn minket hog igaz polgari lehessünk az ű orságarak.

IIII. Hog az őrdök bodogságban be vigien minket vg mint dicsőségnek orságaraban.

M I C Z O D A T A R T E L L E N T
az Christus orságarak el idueteliben?

Az őrdög orságar, kinck vgian itten romlalat keuanunk.

H A N I R E N D B E L I D O L -
got kerünk rahar az őrdög orságar ellen?
Negiet.

I. Hog zabolazza meg az őrdögöt es az ű buzaiat ne hadgia konkollial meg elegiteni.

II. Hog ne hadgion minket az őrdög kezében es ne hadgion neki fezket verni az mi súuunkben.

III. Hog az testet ne engedgie a. Lelek ellen vralkdni.

I

IIII.

III. H^og az örök harhozatra ne v^el^sön b^en^unk^er^u.
M E L L I K A Z H A R M A D I K
keres?

Legyen meg az te akaratod, miképpen meniben, a-
zonképpen f^od^onnis.

H A N I F E L E A K A R A T T I A
vagon Istennek?

Ker fele.

I. Eggik tⁱkos, kinek ha vegere nem mehetünk,
hadgiuk Istenre es' az ű b^olcz tanaczara.

II. Masodik ki jelentetet akarattia.

H A N I F E L E K I J E L E N T E T
akarattia vagon Istennek?

Ker fele.

I. Eggik közönseges minden rendbeli embereknek
es zemelicknek.

II. Tulaidon es kinek kinek hiuarattia szerent valo.

H A N I F E L E A Z K Ö Z Ö N
seges akarattia az Istennek?

Harom fele.

I. T^or^uen szerent valo.

II. Euangelium szerent.

III. K^oz mind kett^onek.

M I C Z O D A I S T E N N E K
t^or^uen szerent valo akarattia?

Az űz

Az tiz par^aczolat kir^ol az t^od^gia Christus Mat. 19.
Ha be akarz az el^etben menni tarcz meg az paran-
czolator.

M I C Z O D A A Z E V A N G E
liombeli akarattia?

Szent I^anosnal meg tanit erre Christus monduan.
Ez az Istennek akarattia, h^og minden valaki l^at^tia
az fiut es hizen ű benne el ne vezzen hanem örök
el^ere legien.

M I C Z O D A A Z M I N D K E T
t^o szerint valo akarattia?

H^og az egez ania^senteghaz es minden keresztienek
kereszt alar es haborusag alar ellienek ez vilagon.

M I C Z O D A M E G L E T E L E
az Isten akarattianak?

Semmi nem egieb hanem annak be tellesitese am-
mit paranczol es keuan.

M I E R T K E R I V K A Z T H A
meg kel annak lenni amit ű akar nál^uk nek^ulis?

Igaz h^og az ű mindenható akarattianak senki ellene
nem alhar, de minek^unk az keueset haznalna, azért
keri^uk űt^er h^og az mi akaratunkatis eggi^ur iartassa
az duuel h^og iozagesint engedhels^unk ű neki, mint
az menniej terem^töt allatok.

H A N I R E N D B E L I D O L G O T
keri^unk Isten^ul? Negiet. I H^og

I. Hó meg tarczón minker az ű akarattianak ismeretiben es az Christus Iesusbeli bizodalomban.

II. Hó epicze meg az mi meg romlot akarúkat hóg ez vran nem az mi akarunkat sem az őrdögert hanem csak az Istent köuethessük Szent életünkkel.

III. Hó az mi ritre huiot bennünket ű segítsegeuel abban huen eliarhassunk.

III. Hó az kereszt alattis őrülliünk es ű neki halakot aggionk.

MIT V L KERIVK HOG IS-
ten meg őrizzen minker?

Az mi akarunknak es az őrdög akarattianak leteleül.

H A N I R E N D B E L I D O L G O T
kerünk hóg Istent el tauoztasson?

Negiet.

I. Az Istennek, fiaban valo akarattianak tudatlanfagat.

II. Az testnek akarattianak meg telliesitetes es az zolgai vag kezertesből tamador engödelmer.

III. Az hiuatalban valo vag tunialagot vag alnokfagot.

III. Az haborulagban valo zugodast es bekerelenseget vag az ketlegben esest.

MIERT MONDGIVK HOG

v g

v g legien it ez földönis az ű akarattia minemeniben?

Mert az menniei Szent Angialok es az keresztieneknek lelkek őrdömet mindenben engednek Istennek es abban az zentségben mind őrdöke meg maradnak változas nélkül.

M E L L I K A Z N E G I E D I K
keres?

Az mi mindénapi kenierünket ad meg nekünk ma:
M I C Z O D A A Z M I N D E N
napi kenier?

Eg ighiuel monduan valami testnek raplalsara es ez vilagi életünkre keuantatik mint etel ital, ruha, zat hazassag, io magzatok, szolgak, szolgak, fejedelmök tize tartok, tanijrok, mesterek, deakok, oruofok, bekeség, eső, hozzu élet es egiebb effelek.

M I T K E R V N K S V M M A S Z E,
rent ebben ez keresben?

Hó Istent mikeppé terőmpette testünket az őkeppen elis tarczia es valami ez vilagi életünkre szükség mindent meg aggion.

M I E R T M O N G I V K M I N -
den napinak es miért kerük hóg ma agia ezt ez kenieret?

I. Hó tistünk köuül az holnapi eledelünkről ne
I ij legiünk

legiünk zorgalmatosok meg elegenden az maiual
es az holnapit Istenre bizuan.

II. Hog az telhetetlenséget el tauoztassuk.

III. Hog meg erziuk hog minden nap búkölkö-
dünk Isten segitlege nélkül.

HOG ILLIK EZ ÖZVE HOG

Istentőlis kerük es mienknekis mongjuk?

I. Mert noha nem erdömlenük de Isten iokedueből
nekünk szanta es ig mienke törté.

II. Mert az mi minden napi abrakunkal meg akaruk
elegedni es az mas ember kenieret gonozul nem
keuanniuk.

MIERT KERIVK ISTENTVL

ha masut azt mondgia hog munkankal kerelsük?

KET OKAERT.

I. Mert hazontalan volna mindé saradsagunk Isten
aldasa nélkül.

II. Mert ha zinten torkig ülnek az kardagsagban-
nis, vgian nem taplaltatnank életünkre, ha Isten nem
adna erőt az keniernek.

HOG HOG KERHETNEK

az gazdagok napi kenieret kiknek eg niha
eztendőreis valo célesekis vagion?

I. Mert zinten tarhozokbolis ki veheti Isten.

II. Mert hazontalan es erőtél mindé eles Isten nélkül.

Melik

MELLIK AZ ÖT ÖDIK KERES

Boczaß meg az mi vetkeink et mikeppen mies meg
boczatunk az mi ellenünk veretteknek.

MICZODA AZ BVN?

Minden fogiatkozás auag gondolat, auag keuan-
lag auag czelekder. vala meli az Isten törüenierül
el tauozot, kiert Istennek haragia es örök karhozat
ballot az emberekre.

MICZODA AZ BWNNNEK

meg boczarassa?

Semmi nem egieb hanem az bünnek soldgianak ki
az halat meg senkelese.

MIT KERWNK TAHA

summa szerez?

Hog az mi Szent atiank szömünkre ne vesse az mi
bűneinket hanem meg kezielmezuen mi nekünk in-
gien az úfianak az közbé iaro Iesus Christusnak er-
dömeiert carezion minket igazaknak ennek vtanna.

HA AZ ISTEN EGZER MEG

boczatta az bűnt, miert vntattiuk megis min-
den nap erette?

I. Mert noha az bünnek soldgiat meg engette Isten,
de mig ez vilagonk elünk az vionnan születes vran-
nis bennünk marad az bünnek giökere, ki ottan orra
giümölezetis meg mutatcia, kiert halalt erdömlenek.

II. Mert

II. Mert azokertis keniergünk kik meg az bünben elnek, azért keri mindenikünk, nem csak az en bünemnek boczanattiat, hanem az mi bününknek boczanattiat közönleges igiuel.

MIERT TÉZZWK EZ CZIK.
kelt hozza, miképpen mies meg boczatunk ellenünk veretteknek vallion az mi meg boczatunké okáé az Istennek?

Semmiképpen nem mert ezt csak az Iesus Christus érdeme nieri mi nekünk, de két okaert teztük ezt hozzaia.

I. Hogy az mi tisztunkról meg emlékezzünk es ha mi búkolkodunk Isten kegyelme nekül mi se legiünk engesztelhetetlenek az mi felebaratunkhoz.

II. Hogy az mi bününknek boczanattiarul bizo-
niosok legiünk meg ismeruē ezt az czegererül, mert mint hog termetet zerent bozzuallok vagiunk, azö-
képpen ha belidek vagiunk az Szent Leleknek cze-
lekedetit mi bennünk meg tapaztalthatunk es az gő-
keretis hog Isten fiaí vagiunk.

MELLIK AZ HATODIK ES
vrollo keres?

Ne vig minket kesertetben, de zabadicz minket az gonoztul.

MICZODA AZ KESERTET?

Az

Az pokolbeli ördögnek oli mesterlege, ir czelekedese es czelekedeti meliben az emböröket bünben cireni es Istenül el zakaztani igiekerzik.

MIT KERÜNK SVMMASZE.
rent ebben ez keresben?

Hog az Isten vag ne boczasson kesertetet reank, vag annit kit el süenedhetünk, es anni erduel cppi-
tsen fel hog az ördögnek minden tüzes nilai ellen gőzödelmesek lehessünk es az gonoztul meg zabadullunk.

MIT ERTEZ AZ GONOZ
zon?

Az gonoz vag az ördög vag az bün, vag mind az kettő, mert mind ez kettőül süg az mi niaualsánk es kesertetünk.

HA AZ GONOZTVL FWG
az kesertet, miért keriük taha Isten hog ű ne vigien az kesertetben?

Mert Isten kezében vagion mind az kesertőnek ű-
stőke smind az erő kiuel ellene alhatunk, azért azko-
ronnis csak annira boczatia reank az menire neki tezik.

V G I A N S O H A S E N K I T
nem keserte Isten?

Soha senkit nem az bünre es vezedelemre, de ke-
K sert

fert probaert hog meg lasza mint vagiunk az hitben
ferettiuke urret buunk zerent, vag nem Es hog fel
ferkenczien az alombol, es hog giakorollio bennun-
ket minden ioban, ig kesertette meg Abrahamot
paranczolan neki hog meg olneie fiat.

AZ MI ATIANKNAK HAR-
madik reszerul.

MIVEL ERŐSSITI MEG
Christus az mi atiankat?

Imez igikkel, mert tied az orszag es az hatalom es az
diczseleg mind örökün örökke Amen.

MIERT MONGIVK HOG
duc az orszag?

Az mi biztatásunkert emlekeztettiük urret az ű tizti-
re hog minek vtanna ű az mi Kiraliunk, mint iob-
bagira vilellien gondot es se az ördögnek se ez vi-
lagnak ne hagian puztitan bennünket, ki külömben
nem lehet hanem ha meg agia az mit kerünk az i-
madlagban, azért mint hog igaz kiral leheterlen do-
log volna hog meg nem halgatna kerelünket.

MIERT MONGIVK HOG
duc az hatalom?

Mert az orszag oralmazalara nem eleg csak az aka-
rat, mint latunk ez vilagon hog sok Kiraliok akar-
nak oralmazni orzagokat de csak hiabā mert nincz
ereick

ereick hozza, azért hog nagio batorlagunk legien
mind ezeknek meg niereleben, mindenhatóságul
tebünk vallast Istennek.

MIERT MONGIVK HOG
duc az diczseleg?

Minden czelekederünknek es kerelünknekis vege
az Isten diczselege, tugiunk pedig hog Istenis mindē
az ű diczselegere czelekedik. Azert ezzelis biztatunk
magukat hog mint az ű diczselegere vagio kerelünk
es arrul soha el nem felelközik ig meg adgia vala-
mit ű tüle kerünk.

MIERT MONDVNK AMENT
leg vtolzor?

Az amen annit teszen mint vg legien auag meg le-
zen, azért ker okaert vegezzük el ezen imadlagun-
kat.

I. Hog burgosagunkat ezöknnek meg nierelehez es
Isten diczselegehez meg ielenczük.

II. Hog bizonsagot regiunk az mi hitünkröl es ró-
menlegünkröl hog semmi kerlegünk ezekben ne-
künk ninczen.

ERTEM IMMAR AZ MI A-
tianknak magiarazattiat, de mond meg eg re-
uid summaban aztis, han dologgal kel kezül-
nünk az imadlaghoz ha azt akariuk hog Isten-
nel kedues legien? Hettel. K ij I.

I. Istennek igaz ismeretüel, hog' Isten az kit mi imadunk ki az atia, fia es Szent Lelek meg ismeretsek.

II. Igaz alazarossagal, ki ramad az Istennek igazsaganak es az mi bűnös voltunknak igaz ismeretiből.

III. Szűnek igaz aitarossagaua, hog' ideftoua ne gondolkodgiunk akkor mikor Istennel bezellünk.

IIII. Igaz hittel, hog' noha bűnösök vagiunk de az Iesus Christulert Istennek kedueben iutottunk, es kőniörgetünk is meg halgattatik.

V. Zent elettel, hog' életünk eggiút iarion imadgunkal.

VI. Istennek akarattia berent valo keresssel, meg gondoluan ha ninczen Istennek es az mi idűősegiünknek ellene amit kerünk.

VII. Vegig meg maradafsal es az kőniörgesben valo el nem taradafsal.

A Z S A C R A M E N T O M O K -
rul es az kereztsegről.

H A N I F E L E E Z K Ö Z Z E L
zerez Isten hitöt mi bennünk az idűősegre?
K E T T Ó V E L.

Az igiuel es Sacramentommal.

M I C Z O D A I G I T E R T E Z ?

Az töruent es az Euangeliomot kikiről immar hal-
lottunk.

Miczo-

M I C Z O D A A Z S A C R A M E N - t o m ?

Istentől zerezettöt Szent czelekeder melliel Isten az ű igiretit niluabban valoua tezi es meg erősi az veuő zemelieknek penig hitöket vg' mint bizonyos peczettel meg confirmallia,

H A N I D O L O G N A K K E L
lenni minden Sacramentomban?
N E G N E K.

I. Iginék.

II. Elrető allatoknak.

III. Christusnak az ű erdőmeuel egietőmben.

IIII Czeleködernek.

H A N I A Z S A C R A M E N T O M ?

Kettő az kereztseg es az Vr vaczoraia.

M I C Z O D A A Z K E R E Z T S E G ?

Christus Iesusul zerezettöt Szent czeleköder, kiből küllő vizzel valo masogatas vagion az Istének igi-
rő igiuel egietőmben, meli czelekedettel bizony-
got tezen Isten az ű szolgálaiak szaija által, hog' azt
az szemelt az kit mosogatnak fiaua fogatta, bűnet
meg boczatta es vionnan szűlte az örök elctre.

M I C Z O D A I G I K K E L Z E R -

ze Christus az kereztseget?

Imezőkkel. En tegődet kőrdőtöllek atianak es fiu-

K iij

nak

nak es SZENT LELEKNEK neueben.
MICZODA ERTELMÖK
vagon ez igiknek?

Az Isten ki atia, fiu es Szent Lelek az tanito által azt fogadgia az keresztelkedő semelnek, hog Isten le-
zen ki mind Lelki es testi szükségere gödör akar vi-
selni Vizontag az keresztelkedő zeme i azt fogadgia
hog űis soha több auag mas Istent az atianal, fiunál
es Szent Leleknek nem akar sem ismerni sem bere-
gni sem felni sem tisztelni az ű paranzolatia zerent.

MICZODA ELTETŐ AL-
latbol zerze Christus az keresztfeget? Vízből?
MIRE VALO AZ VIZ?

Iegzi az Christus veret es az vizbeli külső mosoga-
tas az Christus erdőmeuel szörzör tisztasagot mi bē-
nünk az az a Lelki keresztfeget.

MINTHA KETFELE KE-
restfeget mondanal lenni?

Vg vagon. Eggik külső másik belső, eggik az tani-
torul lezen másik az Christustul, mint keresztelő Ia-
nos mongia, Math. 3. En titeket keresztellek vízzel
de az CHRISTUS keresztel titeket Szent Lelekkel es
vívvel.

HANI DOLOGBAN AL AZ
Lelki keresztfeget?

Kettő-

Kettőben. az bűnnek boczanatában es az vionnan
születesben.

HONNAN VAGON AZ
bűnnek boczanattia?

Az Christus verenek általa mint Szent Iános mód-
gia, az Christus vere mosogat es tisztit meg minket
minden bűneinktől 1 Ioan. 1.

HONNAN VAGON AZ
vionnan születes?

Az Christus halálatul temetfegetül es fel tamada-
latul mint Szent Pal tanit Rom. 6. Mert az mi o
termezetünk meg hal es éggűrt temetterik az Chri-
stussal hog többbe ereie ne legien, az ű föl tamada-
tanak penig ereieuel mies föl tamadókaz vijeleltre.

AZ KÜLSŐ KERESTSEG-
nek mi közti vagon ezekhez?

Bizonios iele, peczierti es zalogia az külső mosoga-
tas mind az bűnnek boczanattianak smind az vion-
nan születesnek, mert vionnan születesnek ferdeciene-
kis neuezi az Szent Pal. Titu 3.

MIKEPPEN?

Mind az kettőhöz hasonlatosága vagió az víznek,
es vízzel valo mosogatásnak, mert mint hog nin-
czen iob ezeköz az testi zennek el mosására az vízzel,
ig az bűnnek el törlesere az Christus verenek, Ismeg
mint

mint hog az keresztelkedő zemelinek seiet el meri-
tik az vizben, de meg fel emelik, ig jelentetik az mi
halalban valo merittesunk es abbol valo meg ele-
desunk az tizra es vij életre.

HOG HOG LEHET VNK

mi rezelük az keresztsegben?

Az kilső keresztseg kőz mindēnek, de az lelki kereszt
segnek el verelehez hit es poenitentia keuantatik.

MINDENEK BENNE.

Az öreg emberekben kiualikepp n, mert az kils-
dekben ha zinten illien hit es poenitentia nem le-
heris, mint az öregekben mind az által csak hog i-
deuel hidgenek es tarczanak poenitentiat meg em-
lekezuen az reghi keresztsegnek vegiről zabacō meg
kezeztelkedheknek.

BIZONICZ MEG HOG MEG

kel keresztelni az kizdedekeris?

I. Mert az Istennek frigie zinten v g nez az magza-
tokra mint az sūlekre tahat az frigne peczetit sem
kel rűlők meg vonni.

II. Tuggiuk hog az kőrnűl merelkedesnek niol-
cad napon meg kellett lenni, az kőrdzileg penig az
kőrnűl meteles helieben zallor.

III. Niluan vagion hog az keresztseg által zam-
altatunk az Isten haza nepe kőzze, tahat ha az kils-
dedek-

dedek ragiai az Aniaszenteghaznak az keresztsegetis
fel kel venni.

A Z VR VACZORAIARVL

Miczoda az Vr Vaczoraia?

Christus Iesustul zerezteter Szent czelekeder, meli-
ben Istēnek ighienek általa az kenier es az bor Chri-
stus testeue vereue v g zentőhetik hog valaki testi
zaiaualazt az kenieret es bort ezi es izza, vgian azō
Lelki zaiaual az az igaz hittel egie es igia az Chri-
stus testet veret ki mi erőttünk függőt es ki om-
lot az keresztan, bűneinknek boczanattianak
bizonsagara es hitünknek erősegere.

HANI DOLOG KEVANTA

rik az Vaczorához? Neg.

I. Az Ighe.

II. Az elterő allatok.

III. Christus teste vere.

IIII. Az czelekeder.

MICZODA IGIKKEL ZER-

ze Christus az ű Vaczoraia?

Meg irtak azokat az harom Euangelistak es Szent
Pal illien modon. Az Christus Iesus az eczakanak
estueien mellien elarultatek veue az kenieret es ha-
lakat aduan meg sege es ada az ű ranituaninak mō-
duan, vegietek es egietek es az en testem ki ti erő-
terők

Iesus Chri

retők halálra adatik ezt miellietek az en emlékeze-
smre.

Azonképpen az poharris minek vranna Vaczo-
ralt volna monduan. Ez az Pohar vij Testamentő
az en veremben, ezt miuellietek valamenizer izza-
tok az en emlékezeremre.

MIHAZNA VAGION AZ
elteső allaroknak az Vaczoraban nem talál-
hatnanke hazunknalis kenieret es bort?

Igaz hog találunk de mas hazna vagion az Vr va-
czoraiaban az keniernek bornak hog nem mint az
te hazadnal mert it az Iesus Christusnak testenek ke-
pet viseli, annak tiztiben iar es annak bizonios za-
logia, peczeri es iele.

MINTHA AZT MONDA-
nad hog az kenier es bor IEL, az Christy teste
vere iegzet dolog legien az Vr vaczoraiabā?

Azt mondom vgianis, mert minden Sacramento-
mot ig zerzet az Iste hog kilso es belso, testi es Lel-
ki, földi es menniei allarokbol allianak, ig az Vr
vaczoraiabannis az kilso testi es földi allar az kenier
es bor, es iele az Christus testenek verenek, ki bel-
so Lelki es menniei kenier es bor mellicl taplaltatik
az mi Lelkünk az örök életre.

Lam

LAM AZ CHRISTVS NEM
ielnek hanem vgian ű testenek verenek ne-
uezi az kenieret es bort?

Igaz, mert az iras az Sacramentomokrul ig zer-
zolni, hog az mi az iegzet dolog neue volna az iel-
nek tulajdonitia es vizontag az mi az iele volna az
iegzet dolognak, az az a iel es iegzet dolog egymással
közlik neueket, Ig frignek mondgia az körnül me-
telkődest, maga csak iele az frignek: Az paradicző-
beli fat elernek saianak noha csak iele volt az eler-
nek: Az kü siklat Christusnak, az Christust barānak:
Az körözseget vionnā bületetnek főrődienek: Az
Pohar vij Testamentomnak.

MI OKAERT ZOL IG AZ
iras?

Az hasonlatosagert meli vagion az iel közör es az
iegzet dolog kezert.

MICZODA HASONLATOS-
sag vagion az kenier közör es az Christus te-
ste közert?

Ez hog mikeppen nincz testünknek taplalafara iob
eledel az kenierrel, vg nincz több ezköz mellicl az
mi Lelkünk taplaltatik az örök életre az Christus
testenel, mint Christus mondgia. En vagiok az elő
kenier ki meniorzagbol zallottā ala, valaki ezek ez

L ij

kenier-

kenierből örökre el, es az kenier kit en adok az en
testöm Ioan. 6.

MICZODA HASONLATOS:

saga vagion az bornak az Christus verehez?
Ez hog mint az bor somorufagunkat meg oltia, re-
stünkeris taplallia es megis vidamittia, azonkeppen
csak az Iesus Christus vere vezi el az mi Lőkünk-
nek bűnnek miarra valo somorufagat, es taplallia
Lőkünköt es vidamittia es vigasztallia meg min-
den somorufagban.

NEM LEZENE INKABVA:
lami, változas az kenierben es borban vag pe-
nig eggyesülés az ieleken es jegzet dolgok-
ban?

Sem változas sem eggyesülés nincz eg czeppis, mert
az kenier es bor természet szerint vgiā ollan kenier
es bor mint az elűt es binten olaj tauol vagion az
Christus testetűl mint meniorzag ez földtűl, noha
tizti szerint Christus testenek verenek neuezzük.

HOL VAGION TAHATAZ

Christus teste ha nincz az kenierrel es borral?

Meniorzagban vagion az mint az iras es az Apa-
stali Credo tartia.

TAHAT CZAK AZ KENIE-
ret es bort ezzük izuke mi az vaczoraban?

Nem

Nem csak azt hanem egész mind az Christus testet
veretis, vgiā azont a ki ar keresztan aldozot erör-
tünk.

MIKEPPEN?

Mint hog ker fele az etel, Lelki es testi, azonkeppé
ker fele zaiunknak es fogunknak kel lenni, testi za-
iunkal ezzük es izzuk az kenieret es az bort, Lelki
zaiunkal ki az igaz hit ezzük es izzuk az CHRISTUS
testet veret. Ennekűl ha zazzor iarunk az Vr azra-
lahozis semmit egiebet nem vesünk el az kenierrel
es bornal, aztis penig karhozatra mint Iudas.

HOG LEHET AZ HOG MEG
ehesük ihasuk az Christus testet veret ha me-
niorzagban vagion?

Ez az hitnek tulaidonsaga hog az tauol valokatis,
sőt az iduendökeris ielen valokka tegie, ig mongia
Szent Pal, hog az Sidok az puztaban vgiā azon
Lelki eledelt öttek ittak az kit mi az Christus Iesust,
noha sok szaz eztöndeuel zületer az vtan, azért zin-
te meniorzagbais meg fognak es hozzank kapczol-
liuk hittel az Iesus Christust.

HA CZAK HIT ALTAL E-
hettiük es ihattiuk az Christus testet veret,
nem ezik izzake az hitetlenek?

Soha eg sem sőt, mikeppen hog elő test az Christus
teste

L iij

teste azonképpen ha meg ehetnek ő kis elnenek al-
tala, de mint hog Christusnak semmi közü nincs az
Beliall, ig nem közli azokkal az ű Szent testet ve-
ret mint olian ellenseguel.

MI HAZNAT VEZZŰK MI
az Christus testnek verenek meg etelnek i-
talanak?

I. Hog az elettel ki az ighe Istē az ű testnek vere-
nek általa nem különbé eggiesülönk mint az czator
na által az kurfűből rezesülünk az vízzel.

II. Hog ig mienke tezzük az Christust minden
erdőmeuel, kereser iozagual, az az bölcseleggel, i-
gassaggal, Szentseggel es valtsaggal egietőmben
hog mi az Christusban lakozzunk ű penig mi ben-
nünk.

HANI FELE CZELEKEDET.
ből al az Vr vaczoraia?

Kettőből. Eggek az osztogato zemelieke, masik az
veuð kereztieneke.

MELLIK AZ OSZTOGATO
zemelieke?

Vgian azonok kiker az Christus czelekeder.

I. Mert előzőr halaadassal meg kel bentelni az ke-
nieret, az az meg magiarazni az Istennek zörzeter
hog immar az kenier es bor nem testet taplalására
hanem

hanem **L Ó L K Ő D** idűessegere szolgal.

II. Meg kel zegni az kenieret.

III. Adni kel az veuð zőmeliecknek.

III. Hirdetni kel az Christus halalat erdőmer.

MELLIK AZ VEVŐ ZŐME-
liecknek czelekederi?

I. Meg kel magokat probalni.

II. El kel venni az kenieret es bort es meg kell en-
ni es innia.

III. Az Christus halalat kel emlegetni.

HANI DOLOGBAN AL AZ
meg probalas? Haromban.

I. Hog ki ki meg ercze mit zerzet es mi vegre zör-
zotte Christus ezt ez vaczorat.

II. Hog igaz hittel iarulliun ez lakodalomhoz.

III. poenitentiat tarczon es minden bűneit el hag-
uan ennek vranna zanzandekkal az bűnben ne
ellicen.

MIERT KEL MEGENNIES
innia az kenieret es bort?

Hog ez latharo czelekoder által Szent Lelőknek e-
reieből meg erziuk meli erős eggiesülésünk vagi-
on hit által minekünk az Christus Iesus testuel ve-
reuel, nem különbben mint hog az mit meg ezünk
meg izunk mi testünke verünke valik ig hog az Ise
Pallal

Pallal kerködhessünk szabadon: Ammit en immar
elek nem en előm hanem az ki en bennem el az
Christus.

HANI VEGRE ZÖRZÖTTE

Christus ezt ez külső vaczorat? Öt vegre.

I. Hog az Istennek igiretinek es az Christus erdö-
meuel kerestet ioknak latharo iele legien.

II. Hog az mi hitünknek zalogia es peczeti ez köze es
erdősege legiē bününknek boczanattianak es Szent Le-
lek által vionnan sületelünknek el hitelere, nem kü-
lőmbön mint az feiedelem meg peczetli az ű igire-
tit es donacioiat.

III. Hog az Iesus Christusnak halalanak emleke-
zeti legien.

III. Hog az Ania Szentreg haznak tarsalaganak kö-
tele es czimere legien.

V. Hog az Atiafiu zereternek zalogia legien, mint
hog mindniaian eg aztalul es eg kenierből torbol
ezünk es izunk.

AZ VR VACZORAIA VTAN

valo hala adasa az Ecclesiának?

Halakat adunk te neked örök mindenható vr Isten
mi vrunk Iesus Christusnak Szent Atia hog min-
ket bündse emberi nemzetseget oljigen zeretel, hog
az te eggietlen eg fiadat, bölcseslegedet kepedet es
abrazat

abrazatodat az Iesus Christust mi erdőtünk boczat-
rad ez vilagra ki az emberi testör föl veuen az zűz-
nek meheből meg halna az keresztan az mi valcza-
gunkert, hog ismeg te veled meg bekellenenk az ű
erdőmenek általa es mostis ennek az ű dragalatos
testeuel, vereuel raplaltad az mi meg ehözöt et zo-
miuhozor Lőlkünket.

Iollehet penig meltatlanok vagiunk az mi sok
bűneinkert es halaadatlan sagunkert, kikkel enni io-
kat czelekednel, mind az által megis vgian azon te
irgalmasagodban bizuan es az te fiadnak erdöme-
ben kőniörgünk te neked mint edes atianknak, hog
ez vtannis viseli atia gondot reánk es bününket meg
boczatuan Szent Lelkednek ereiből elies minket
az te fiadnak testeuel vereuel, hog ű vele iobban
iobbā naprul napra eggiesüluen, it ez vilagonnis zē-
tül elhessünk te előtred, Es ez vtannis vitertettuen
az regi zentőknek es Szent Angialoknak tarsalaga-
ban, diczirhessünk, aldhassunk es fel magaztalhassuk
regődet, Szent Fiaddal es es Szent Lelkoddal egie-
tőmben mind örökün örökke, Amen.

AZ TESTNEK FÖL TAMA-
dasarul.

MI VEGI VAGION ENNEK

M

azke-

az keresztienien i hitnek es vallasi nak kit ezke-
dik tanultunk?

Erre meg felel Szent Ianos kőniuenek huzadik re-
heben monduan. Ezek azért irattattanak meg hog
hidgiertők az Iesust az Istennek fiat Christusnak len-
ni es hog hiuek leuen eletörtők legien az űneueben.
MICZODA ELETÖT EMLEGET?

Nem az testi eletört mert az bűnert meg kel ko-
stolnők az halalt az testit, hanē az örök eletört meli-
re, az Christustul vitettettünk az testnek fel tamada-
sának vtanna.

**FÖL TAMADNAKE AZ HI-
te, lenők is?**

Fel tamadnak minden embörtők iok es gonozok
mert mindeneknek allani kel az Christus iulözeki
eleiben.

**MI HAZNA VAGION TA-
bat az mi hitünknek es Szent eletünknek ha-
azokis fel tamadnak mint mi?**

Az fel tamas köz de az végikülömböz mert az hite-
tlenek örök halakra, rüze es begienre tamadnak fel
az hiuek penig örök életre, holot az Isten zinnöl
zinnre lattiuk, ki ollij iokat kezitört mi nekünk,
kiker zem nē latot, fül nē hallot, embörtök-
nek biue ezek meg sem gödolharot.

A M E N.
A M E N.

Kőuer-

K Ö V E T K E Z N E K E G N E -
han kőniörgeseknek es halaadalsoknak
formai, kikkel elhet az keresztien
embört le fekteben, föld köl-
teben, es erelenek ira-
lanak ideiben?

R E G G E L I I M A D S A G.

H Alakor adonk te neked mi mennei Szent atiak,
hog minket ezeiel, minden Lölki, es testi veze-
delemiül, es az ördögnek merges nijaitul meg öri-
zrel, az te Szent Lelkednek belső vezeresenek es
Szent Angialidnak kyllőz zolgalattioknak alala: Es
hog ez el mult ecezekanak letetsege vtan, eghesseg-
ben es bekefegben ez mai napnak első oraiat attad
erhetnönk, kiert legiē aldor az te neued mind örök-
ke. Annak okaert ez mai naponnis te neked aian-
lūk magunkat, es kerönk tegeder az te Szent fiadnak
az Iesus Christusnak alala, hog mikeppen mostan
az te napodnak feneuel, ez eghöz vilagot meg vi-
lagositottad, Iē Szent Lölköddel vilagosits meg az
mi homalos el menket, es vő biriad az mi akarati-
kat, hog ez eghöz napon te neked zolgalhalsők, igaz
bittel s, io Lölki esmerettel, es felebaratopknak io
pelda adossonkkal haznalhalsők. Hog valamit nap
estyg el indytönk legien minden az te tiztelsegedre.

M ij

Annak

Annak fölötté ág erőt mi nekönk hog az mi m-
uatalonkban el iarthasunk, es az mi tiztönk zerint
valo munkankon legen az te aldásod, ne elsek hia-
ban reggel fel kelesdönk es faradlagonk, hanem ze-
reztelsek meg az mi mindennapi kenerdönk. Olta-
maz meg az ördögtrül, gonoz emberektül, niluan
valo es tick osellen seginktrül, kysseblegrül, karual-
lastul es minden naualatul es az el kezdet Lelki iok
ban neuel es epijcz minket iobban iobban hog tel-
lies elerönkben minden erzenesegdönk indulatonk
zolasunk es czelekederdönk eggezen az te akaratod
dal, meg buczatuan kegelmesen mindennapi büne-
inket es fogatkozafunkot, mind addig a mig minden
ellenfeghinktrül meg zabaduluā valoban eggesülönk
az mi teidönkkel az Christus Iesussal mikor az örök
igassaggal es attatlálaggal tökelleretesen meg coro-
nazzatuan, diczirönk es magozralonk tegedet Szent
fiaddal az Szent Lelkessel egeremben az bodoglag-
ban. Amen.

ESTVELI KÖNÖRGÉS ES hala adas.

Halakot adonk te neked mi mennei Szent atiank,
hog minket es Mai napon, az ördög alnoklagatul,
es minden vezedelemtrül meg örizuen, nem csak te-
stü kenierrel hanem Lelkiuelis raplaltal az örök ele-
tre.

tre. Es kerönk tegedet, hog ha valamibee te el-
lened verettönk volna, auag tiztönkbé hiuen el nem
iartönk volna, minekönk kegelmesen meg bo-
czals, fiadert, az VRIESVS CHR ISTVS
Iserr. Es aggad hog mikeppen az ecczakor az meg
farat termezetnek nyugodalmara terömrötted. Ig
az te segytsegedbül mint testönk eghesegben azö-
keppen Lölki esmeretönkis nughassek czendese-
ben. Mind az által ne engeged, hog az mi zeme-
ink, vag az alomban, vag az testi göndörűségben, es
batorlagban vg merüdlőnek, hog therülad el feler-
kezzönk. Sőt, hog az meg farat termezetnek, merre-
kletes nyugodalma meg leuen, vg vigazzonk Lel-
könkben, hog mind gödolonk mind testönk mind
almodasunk rizza legen az fertelmesegrül. Vege-
zetre engeged, hog az holnapi napot, erhelsük be-
keuel, meliben ilmeg hyuatalonkban el iarthasunk,
es tegedet diczirhesdönk. Ezekben halgas meg nin-
ket mi kegelmes Atiank, az te Szent fiadnak az mi
Vronk Iesus Christusnak általa. Amen.

AZ TAL ALDAS, AVAG AZ
kereztien embernek etele elöt valo imadlaga.
Kegelmes Atia Vr Isten, kire neznek mindeneknek
zemei hog meg aggad kinek kinek eledeleket alkal-
maros időben, teriezd ki mi reank fiadra az te alda-

sodat : Es mikeppen minden allarokat az hineknek
elerekre teremtetted, azonkeppen es mostani ele-
tunket, es italunkot, zenteld meg az mi raplalatun-
kra. Es enggedd hog merckleltséggel, es iozan-
saggal, es Lölki esmerettel elliönk az te aiandekid-
dal, hog fő gondonk legyen az Lölki kenierről kiuer
az örök életnek remenségere raplaltatunk, az te Szer-
fiadnak az mi Vrök Iesus Christusnak általa Amē.

**ETEL VTAN VALO HALA-
adas?**

Vram Isten, kinek zaiabul zarmazot ighiuel el em-
ber halakot adonk te necked, az te io teremnidrul,
mellieket beűsseggel ozrogacz minckönk te fiadnak
es mostannis naponkent meg elegytuen minket az
te iouaiddal, meg bizonyod, hog te vag meg tarto-
ia mind es vilagi, mind örökke valo életönknek, az
menci kenier által. Kerönkis rhegeder, hog vg el-
liönk az te aiandekiddal, hog ez vilaghoz ne raga-
zkoggunk, hanem emelhefsük föl te hozzád az mi
elmenknek zemeit, es tellies életönkben vi-
gazhassonk igaz hittel, es io Lölki e-
lmerettel az mi meg valtonknak

az Vr Iesus Christusnak
el iduetelire.

A M E N.

A M E N

